

ԱՐԱՐԱՏԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

34ՐԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 36 (1686) ՀԱՐԱԹ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 4, 2014
VOLUME 34, NO. 36 (1686) SATURDAY, OCTOBER 4, 2014

Ապրանքահարթի

MASSIS Weekly
1000 N. Allen Ave., Suite 101
Pasadena, California 91104

Ուաշինգթոնի Մէջ Հայաստանի Դեսպան Տիգրան Սարգսեանի Այցը Լոս Անդելըս

Լու Ամենալրասահայ համայնքի ներկայացուցիչներու հանդիպումը դեսպան Տիգրան Սարգսեանի հետ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մօտ Հայաստանի նորանշանակ դեսպանն, նախկին վարչապետ Տիգրան Սարգսիսեան իր անդրանիկ այցելութիւնը տուաւ Հարաւային Գալիֆորնիոյ հայ գաղութին: Այս առիթով Երեքշարժի, Սեպտեմբերի 30-ին, Կլենտէցլի Հայաստանի հիւպատոսարանին մէջ տեղի ունեցաւ հանդիպում մը, որուն ներկայ էին զաղութիւ քաղաքական եւ կրօնական ղեկավարներ եւ հիւպատոս Պր. Սարգսոսով:

Խօսելով իր Ուաշինգթըն փոխադրուելուն եւ դեսպան նշանակուելուն մասին դեսպան Սարգիսեան ընդգծեց որ յատուկ առաքելութեամբ է որ ստանձնած է այս նոր պաշտօնը, զլիսաւոր նպատակունենալով աւելի բարձր մակարդակներու հասցնել հայ-ամերիկեան միանելու առաքելութեամբ:

մասնաւորաբար քաղաքական,
տնտեսական եւ մշակութային մար-
գերու մէջ:

Այսուհետեւ շուրջ երկու ժամ
տեւող մտերմիկ մթնոլորտի մէջ
յարգարժան դեսպանը ապառիչ պա-
տասխաներ տուաւ իրեն ուղղուած
բազմաթիւ հարցումներուն, որոնք
առաւելաբար կը վերաբերէին Հա-

յաստանի Միջազգային յարաբե-
րութիւններուն, տարածաշրջանի
այժմէական հարցերուն, մեծ Եղեռ-
նի 100-ամեակին, Հայաստանի մէջ
կաշռակերութեան, արտագաղթի,
անգործութեան եւ Մայր Հայրե-
նիքը լուզող կենսական այլ հարցե-
րուն:

Հանդիպումի աւարտին դեսպան Սարգսեան ներկաներուն կոչողեց ազգային միասնականութեան, յաջողութիւն մաղթելով Մեծ Եղեռնի 100-ամեակի նախապատրաստական աշխատանքներուն:

Ֆրանսայի Արտաքին Գործոց Նախարար՝
Լորան Ֆապիուս Կը Դատապարտէ Տէր Զորի
Հայոց Եկեղեցւոյ Աւերումը

Ֆրանսացի Արտաքին Գործոց
եւ Միջազգացին Զարգացման նա-
խարար Լորան Ֆաբիոս Հանդէս
եկած է յայտարարութեամբ, ուր կը
դատապարտէ Տէլ Զորի Սրբոց
Նահատակաց Հայական եկեղեցւոց
աւելութը «իսլամական Պետու-
թիւն» ծացրացեղական կազմակեր-
պութեան ահաբեկիչներուն կողմէ:

Յայտարարութեան մէջ մաս-
նաւորապէս ըստւած է:
«Ես կը դատապարտեմ Հայ
Համայնքի Համար մնեծ խորհուրդ
ունեցող Տէր Զօրի Սրբոց Նահա-

տակաց Եկեղեցոյ աւերումը:

«Ֆրանսան կ'ողջունէ սրբա-
վագրերուն Նկատմամբ Հանդուրժո-
ղականութեան եւ յարգանքի Հա-
մար պայքարելու բոլոր դաւա-
նան օնեռու հոգեւոռ առաջնորդնե-

ըու յանձնառութիւնը՝ անկախ յար-
ձակումներէ եւ սպառնալիքներէ:
«Սուրբական եւ իրաքեան
ազգային ժառանգութիւնները
սպառնալիքի տակ են: Մշակութա-
յին ժառանգութիւնը պաշտպանե-
լու պարտաւորութեան թերացումը
կը դիմուի որպէս պատերազմի
յանցագրծութիւն, որու պատուիսա-
նասունները կը պատժուին Միջազգա-
յին Քրէական դատարանի կողմէ:

«ՄԱԿ-ի կրթութեան, Գիտութեան եւ Մշակոյթի Կազմակերպութեան հետ միասին, Ֆրանսան զօրավիր է, որպէսզի կենսագործուին մշակութային ժառանգութեան պաշտպանութեան մասին համաձայնագիրերը՝ յատկապէս պատերազմական գործողութիւններու ընթացքին»:

ԱՄՅ-ի Համաձայն Հայաստանին Կը Սպասեն Դժուար Ժամանակներ

Արժութային Միջազգային
Հիմնադրամի (ԱՄՀ) հայաստան-
եան առաքելութեան ղեկավար
Մարք Հորթըն Երեւանի մէջ յաց-
տարարեց, որ Հայաստանի տնտե-
սութեան կը սպասեն դժուարին
ժամանակներ: Ան ըստ, որ հիմ-
նադրամը կտրուկ իջեցուցած է,
Հայաստանի այս տարուայ տնտե-
սական աճի իր կանխատեսումը
զայն հասցնելով 2,6 տոկոսի: Մէկ
տարի առաջ ԱՄՀ կանխատեսած
էր որ, Հայաստան 2014 թուականը
կը փակէ 4,8 տոկոս տնտեսական
աճով: Յովիկ Աբրահամեանի կա-
ռավարութիւնը այս տարուայ հա-
մար կ'ակնկալէ 4 տոկոս տնտեսա-
կան աճ:

«Հայաստանին կը սպասեն
դժուարին ժամանակներ՝ տարա-
ծաշրջանային զարգացումներու,
պատճամիջոցներու եւ տարա-
ծաշրջանէն ներս աշխարհաքաղա-
քական զարգացումներուն հետ-
կապուած անորոշութիւններուն
պատճառով։ Այս կապակցութեամբ,
ի հարկէ, կը պահանջուի զգուշա-
ւոր մօտեցում, սակայն կառուց-
ուածքային բարեփոխումներ իրաշ-
կանացնելու հարցով պէտք է վճռա-
կանութիւն։ Պէտք է նախապատ-
րաստուիր», ըստ Մարք Հորթին։

«Պարզեցինք, որ Հայաստանին
տնտեսական աճը ծեր ակնկալածէն
աւելի ցած է: Սկզբնական շրջանին
կանխատեսած էինք, որ կ'ըլլայ Յ. Յ.
տոկոս, բայց մօտ 1 տոկոսային
կէտով աւելի ցած պիտի ըլլայ:
Այս կը բացատրուի եւ՝ ներքին»:

Յունաստանի Նախագահը Երեւանի Մէջ

Յունաստանի նախագահ Գա-
րոլոս Փափուլիաս երէկ Երեւանի
մէջ տեսակցեցաւ Հայաստանի Հան-
րապետութեան նախագահ Սերժ
Սարգսեանի հետ: Նախագահները
քննարկեցին երկողմանի յարաբե-
րութիւնները, տնտեսական կապե-
լը, շրջանային ու միջազգային
զարգացումները: Սարգսեան գնա-
հատեց դարաբաղեան հարցով Աթէն-
քի հաւասարակուուած օտակցումը
Երկու նախագահները մտահոգու-
թիւն յայտնեցին Միջին Արեւելքի
քրիստոնեաններուն վիճակին կա-
պակցութեամբ եւ դատապարտե-
սին ժիսոռակեանութիւնու:

Նախագահ Սարգսեան նշեց,
որ Յեղասպանութեան հարիւրամ-
եակին առթիւ կազմակերպուելիք
համագումարին ընթացքին պիտի
քննարկուի նաև Պոնտոսի յոյնե-
րուն գեղասպանութիւնը: Փափու-

A portrait of a middle-aged man with short, light-colored hair, wearing a dark suit jacket, a white shirt, and a blue patterned tie. He is looking slightly to his left with a neutral expression. The background is a plain, light-colored wall.

ԱՄՀՀայստանեան առավելութեան դեկավար Մարգնորդը

Եւ՝ արտաքին գործօններով։ Արտաքին գործօններէն պէտք է լիշատակել, որ տարածաշրջանի տնտեսական վիճակը աւելի բարդացաւ Ուքրանիոյ ճնշաժամին եւ Ռուսաստանի նկատմամբ սահմանուած պատժամիջոցներուն պատճառով։ Այս սկսած է ազգել Ռուսաստանէն Հայաստան կատարուողը արտահանման եւ Ռուսաստանէն Հայաստան եկող դրամական փոխանցումներուն վրաց»։ - ըստ Հորթըն՝ շարունակելով. «ինչ կը վերաբերի ներքին իրավիճակին, ապա կը տեսնենք, որ կառավարութիւնը կը շարունակէ դերակատարել պետական պիտածէով նախատեսուած ծախսերը։ Այս յատկապէս կ'ազդէ խոշոր ներդրումային ծրագիրներուն վրայ։ Այս դերակատարումը իր ազգեցութիւննը կը ձգէ նաեւ տնտեսական աճի վրայ։»

Մարք Հորթընի խօսքով, քանի
որ տնտեսական աճը կը դանդաղի,
2015-ին հիմնադրամը չակնկալեր,
որ Հայաստանի կառավարութիւնը
կը կարողանայ մեծ աճ ապահովել
հարկերու հաւաքման գործով:

իասի համաձայն, Թուրքիոց նախագահին վերջին յատարարությունը կատարվել է 1918 թվականի մայիսի 1-ին:

թիւնները յուսադրող չեն:
Յունաստանի նախագահը նա-
եւ պատրաստակամութիւն յայտ-
նեց օժանդակելու Հայաստան-Եւ-
րոպիութիւն յարաբերութիւններու
հաստատումին; Խօսելով տնտեսա-
կան զարգացումներուն մասին նա-
խագահ Սարգսեան յայտարարեց,
որ Հայաստան կրնայ զառնալ կա-
մուրջ՝ Եւրասիական Տնտեսական
Միութեան ու Եւրոպիութեան մի-
ջեւ: Անոր համաձայն, յունական
ընկերութիւնները կրնան զա-
հագրգուած ըլլալ նոր շուկաներ
բանալու հնարաւորութեամբ:
Սարգսեան սակայն դիտել տուաւ,
որ Հայաստանի եւ Յունաստանի
միջեւ տնտեսական յարաբերու-
թիւնները շատ կը զիջին քաղաքա-
կան իսոր եւ ամու կապեուն:

ՔԱՐԱՅԵԼԱՆ «ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐԱԲԵԿԻՉՆԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՐՖԻԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾՎՈՒՄ ԵՆ»

Քիւրտիստանի Աշխատաւորական կուսակցութեան (PKK) ռազմական թեւի համանատար Մուրատ Քարայլանը հարցազրոյց է տուել Sterk TV-ին որտեղ խօսում է «Իսլամական պետութիւն» (նախկինում կոչւում էր ISIS «Իրաքի եւ Շամի իսլամական պետութիւն») ահաբեկչական կառուցի կողմից Սիրիայի քրտական բնակավայրերի վրայ յարձակման մասին:

Թուրքիայում ահաբեկչական ճանաչուած PKK-ի առաջնորդներից Քարայլանը համոզուած է, որ ահաբեկիչները եւ Թուրքիան համատեղ են գործում, եւ այդ համագործակցութեան արդիւնքն էր, որ ահաբեկիչների կողմից պատասխանդ պահուող 49 գերիներն ապատ արձակուեցին եւ վերադարձան Թուրքիա:

Քրտական Fırat գործակալութիւնը տեղադրել է հարցազրոյցը, որն էլ թարգմանաբար ու կրծատումներով ներկայացուած է ստորեւ:

Ութ օր է՝ իսլամական պետութեան (իՊ) զինեալները յարձակուել են Սիրիայի քրտական Քոսպանի (Քոպանի անուանում են քրտերը, արաբական անուանը՝ Այն Ալ Արաք, քրտաբնակ շրջան Սիրիայի հիւսիսում՝ թուրք-սիրիական ահամանի մօտ) բնակավայրի վրայ, տեղի ուժերը դիմադրում են նրանց: Խնչպէս էք զնահատում թրքական պետութեան դիրքորոշումը տեղի ունեցող իրադարձութիւններում:

«Իսլամական պետութեան» հուժկու յարձակումների դէմ քուրտ ժողովուրդը եւ յատկապէս երիտասարդութիւնը դիմակերպել: Քուրտ ժողովրդի ցոյց տուած դիմադրութիւնը շատ հզօր է եւ պատուաբեր: Կարելի է ասել՝ նրանք պայքար են մղում Արդարութիւն եւ Զարգացում Կուսակցութեան յարձակումների դէմ: Արդէն ութերորդ օրն է, ինչ իՊ-ը մեծ ուժերով եւ ժամանակակից ռազմական տեխնիկայով յարձակուել է Քոսպանիի վրայ: Կարծես թէ կառոյցը Հալէպում, Ռաքքայում, Տէյր Զորում եւ այլ վայրերում գտնուող իր բոլոր ուժերը նետել է այստեղ:

ԻՊ-ը միաժամանակ օգտագործում է թէ՝ իրաքից վերցրած ամերիկան թանկերը, թէ՝ Սիրիայից վերցրած ուռւական թանկերը:

ԻՊ-ի զինեալների խօսակցութիւնից պարզ է զառնում, որ նրանց մէջ սիրիացիների թիւը քիչ է: Արաբական իւրաքանչիւր երկիր խօսում է արաբերէնի յատուկ բարբառով: Միմեանց միջեւ զրոյցները ցոյց են տալիս, որ

նրանց մեծ մասը Սիրիայի արաք չէ: Ահաբեկիչների մէջ շատ է նաև ԱՄՆ-ից եւ Եւրոպայից ժամանածների թիւը: Ուատիուկապով մեր լսած խօսակցութիւնները եւ մեզ հասած տեղեկութիւնները ցոյց են տալիս, որ քիչ չեն նաև անգլերէն խօսակցութիւնները: Այսինքն՝ միջազգային աւազակախումբը հաւաքել է իր բոլոր ուժերը եւ եկել Քոպանիի վրայ:

Կ'ուզէի ընդգծել, որ յարձակումների իստեւում միայն իՊ-ը չի կանգնած: Քոպանիի վրայ յարձակումներն այն ծրագրի շրջանակում են, որը միաւորում է Արդարութիւն եւ Զարգացում Կուսակցութեանը եւ իՊ-ին: Այո, նրանք դաշնակիցներն են, այդ ծրագրի համատեղ են մշակել:

Ընդհամէնը հինգ օր առաջ մի յայտարարութիւն էր արել եւ նշել, որ կասկածներ կան՝ արդեօ՞ք Թուրքիան այս ծրագրի մաս է կազմում, թէ՝ ոչ: Լուրեր կային այն մասին, թէ հրոսակախմբերը Թուրքիայից են բերում զինամթերքը: Գնացքը Թիլ Ապեատ հասնելուց առաջ կանգնում էր արաբական մի գիւղում եւ այդ գնացքից մնատկներով զինամթերք էին իջեցնում:

Այսպիսի պնդումներ կային: Ես յայտարարեցի, որ եթէ այս ամէնն իրականութեանը չի համապատասխանում, Թուրքիան պէտք է համազիշ յայտարարութեանը համեմ դիմակավայր կային: Սակայն Թուրքիան ոչինչ չասաց:

Անցած հինգ օրը վերացրեց մեր կասկածները: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ ապացուցուել է, որ իմ նշած ծրագրի յստեւում կանգնած է Արդարութիւն եւ Զարգացում Կուսակցութիւնը եւ թուրքական պետութիւնը: Մենք համոզուած ենք դրանում: Եւ ոչ մէկը թող չյայտարարի, թէ մենք այդպէս ենք ասում այն բանի համար, որ «իՊ-ը ապատ արաբակեց հիւսպատարանում պահւող թուրք գերիներին»: Ոչ: Մենք ունենք այլ ապացուցներ եւ բացայատումներ:

Նախեւառաջ Թուրքիոյ եւ իՊ-ի բոլոր ջանքերն ուղղուած են Քոպանիի կործանումից յետոյ Թուրքիան կ'առաջարկի միջազգային ուժերին պուֆերային գօտի ստեղծել եւ Սիրիայի տարած քում կ'առաջանայ պուֆերային գօտի: Արդէն երեք տարի Թուրքիան պայքար է

Տար. էջ 18

ԱՆԳԱՐԱՅԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԱԳԱՎՈՐԸ

ԵԽԿԱԼ ՇԼԵԹՅԸԸՐ

Թուրք 49 պատանդներու ազատարակութեանը իսլամական Պետութեան կողմէ կը նշանակէ տագնապի մը աւարտը Թուրքիոյ համար, բայց չի նշանակէ երկրին ներգրաւուածութեան աւարտը այդ Պետութեան հետ, կամ այդ խմբաւորումի սպառնալիքները երկրին չափական չափական չափական մէջ ի վերջոյ կրնայ ընտրանք մը ըլլալ:

Օտար իսլամ ժիհատիսթներ

Թուրքիան կ'օգտագործեն մտնելու համար Սուրբիա եւ իրաք ու միանալու իսլամական Պետութեան զինեալներուն: Սակայն վերջերս մտահոգութիւնը մը ի յայտեկաւ, երբ յալոնի դարձաւ որ իսլամական Պետութեան դէմ շղթայագերծուած արշաւուին մասնացելին: Թուրք պատասխանատունը յայտնեցին թէ որեւէ փրկարագին չէ վճարուած, սակայն թրքական մամուլի տեղեկագիրներ կը յայտնեն թէ այդ գործողութիւնը տեղի ունեցաւ Սուրբիոյ մէջ ուրիշ խմբաւորումներու կողմէ իսլամական Պետութեան անդամներու ազատակումին զուգահեռ:

Մեծ հարցումը կը մնայ թէ պատանդներու ազատ արձակումն եւք Թուրքիան պիտի շարունակէ չէզոք դիրք բունել թէ պիտի միանայ իսլամական Պետութեան դէմ սկսած արշաւուին, պահանջ մը որ դրուած է Ուաշինգտոնի կողմէ: Թուրքիոյ զինամթերքը: Գնացքը Թիլ Ապեատ հասնելուց առաջ կանգնում էր արաբական միանամար գիւղից յայտարարութեանը համեմ դիմակավայր կային: Փուրէ միանայ իսլամական Պետութեան դէմ սկսած արշաւուին իսլամական Պետութեան դէմ կաշկանդում իսլամական Պետութեան պատասխանը կայտած էր արողութիւնը: Թուրքիոյ քա զաքականութիւնը ներկայիս չէզոքութիւնն է: Սակայն իսլամական Պետութեան դէմ պատերազմի զարգացումին հետ մնալու պիտի աւելնայ երկրին վրայ իր մասնակցութիւնը բերելու համար: Պիտի կրնուի 2003-ի Թուրքիոյ Խորհրդարանին որոշումը, անցք չի տալու ամերիկան ուժերուն դէպի իրաք:

Այդ որոշումը վատթարացուց ԱՄՆ-ի եւ Թուրքիոյ յարաբերութիւնները: Թուրքիա դժուարին երկնտրանքի առջեւ է՝ թէ եւ ապատասխան պէտքութիւնը պիտի աւելնայ երկրին վրայ իր մասնակցութիւնը բերելու համար: Պիտի կրնուի 2003-ի Թուրքիոյ Խորհրդարանին որոշումը, անցք չի տալու ամերիկան ուժերուն դէպի իրաք:

Այդ որոշումը վատթարացուց ԱՄՆ-ի եւ Թուրքիոյ յարաբերութիւնները: Թուրքիա դժուարին երկնտրանքի առջեւ է՝ թէ եւ ապատասխան պէտքութիւնը պիտի աւելնայ երկրին վրայ իր մասնակցութիւնը բերելու համար: Պիտի կրնուի 2003-ի Թուրքիոյ Խորհրդարանին որոշումը, անցք չի տալու ամերիկան ուժերուն դէպի իրաք:

Երբ Թուրքիա կը մտածէր

իր կատարելիք յաջորդ քայլին

մասին, իսլամական Պետութեան պատերազմի զարգացումին հետ մնալու պիտի աւելնայ երկրին վրայ իր պատասխանները, սակայն ինք կը մնայ տակալախին իսլամական Պետութեան պատասխանը»:

Երբ Թուրքիա կը մտածէր

իր կատարելիք յաջորդ քայլին

մասին, իսլամական Պետութեան պատերազմի զարգացումին հետ մնալու պիտի աւելնայ երկրին վրայ իր մասնակցութիւնը բերելու համար:

Երբ Թուրքիա կը մտածէր

իր կատարելիք յաջորդ քայլին

մասին, իսլամական Պետութեան պատերազմի զարգացումին հետ մնալու պիտի աւելնայ երկրին վրայ իր մասնակցութիւնը բերելու համար:

Երբ Թուրքիա կը մտածէր

իր կատարելիք յաջորդ քայլին

մասին, իսլամական Պետութեան պատերազմի զարգացումին հետ մնալու պիտի աւելնայ երկրին վրայ իր մասնակցութիւնը բերելու համար:

Երբ Թուրքիա կը մտածէր

իր կատարելիք յաջորդ քայլին

մասին, իսլամական Պետութեան պատերազմի զարգացումին հե

ԹՈՒՐՔ ԱՏԱՒՐԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ՊԱՐԱՆՁԵՆ ԵՏ ՀԱՒՔԵԼ ՀԱԿԱԶԱՅ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐԸ

Մօտաւորապէս 90 թուրք մասաւորականներ, արուեստագէտներ ու ակադեմիականներ ստորագրեցին հաղորդագրութիւն մը՝ պահանջելով դպրոցներու մէջ գործածուած ու հայերու կամ այլ ցեղային խմբաւորումներու դէմ ատելութիւն սերմանող դասագիրքերը ետ հաւաքել ու հայ աշակերտներէն ներողութիւն խնդրել, այդ դասագիրքերուն մէջ հայերու դէմ զրուած սուտերուն ու ատելավառ տեղեկութիւններուն համար:

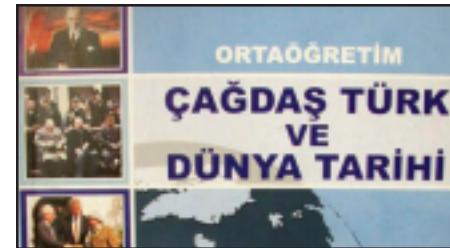
«Այս գիրքերը պէտք է ետ հաւաքուին: Երբ մուտք կը գործենք 2015, ա՛յս է դէպի հաշտութիւն ու խաղաղութիւն գացող ճամբան», ըսին անոնք:

Մտորագրող մտաւորականներէն մէկն է թաներ Աքչամը, որ արդէն այս հարցը օրակարգի բերած էր չորս յօդուածներով: Ան ըսաւ. «Մեր մտաւորականներուն այս ելոյթը մեզի կը լիշեցնէ, թէ որքան անհրաժեշտ է պատրաստել դասագիրքեր, որոնք ցեղային կամ կրօնական հաւաքականութիւններու միջեւ պիտի քաջալերեն ո՛չ թէ թշնամութեան ու ատելութեան զգացումներ, այլ պիտի հրահրեն միասնաբար ու բարեկամաբար ապրելու փափաքը. դասագիրքեր ո՛չ թէ պիտի խօսին ստատերու մասին, այլ պիտի պատմեն ճշմարտութիւնները: Պատմութեան նկատմամբ պարկեցած ըլլաւը:

«ՍՈՒՐԻԱՅԻ ԵԿՈՂՆԵՐՈՒՄ ՄԵԶ ԻՆՉ Է 1915-ԻՆ ՏԵՂԱՐԱՆՈՒԱԾ ՀԱՅԵՐՈՒ ՇԱՌԱՒԻՂՆԵՐՈՒՄ ԹԻՒԾ»

Որքան ալ խօսուի «Նոր թուրքիա»ի մը եւ Հայկական Հարցին մէջ նոր մերձեցումներու մասին, Թուրքիոյ մէջ կան խմբակցութիւններ, որոնց մտայնութիւնը մազաշափ չի փոխուիր Հայկական Հարցին մասին: Անոնց տեսակէտով՝ հայերը վնասակար են, պէտք է զգոյշ ըլլաւ բոլոր հայերէն, որոնք 1915-ի տեղահանուածներու շառաւիղներն են եւ որոնք թուրքիա կու գան նոյնիսկ զբոսաշրջական նպաստակներով:

Այս մասին կը մտածենք, երբ մամուլի մէջ կը կարդանք հետեւեալ ըլլրը.՝ Ազգանական Շարժում կուսակցութենէն երեսփոխան նեղազատ Քորքմազ ներքին գործոց նախարար էֆքան Ալափ հարցագիր յղելով՝ հարցուցած է, թէ Սուրբայէն թուրքիա ապաստանած սուրիացիներուն մէջ արդեօք ստուգուած է, թէ քանի հոգին 1915-ի հայկական տեղահանութեան հետեւանքով թուրքիայէն դրկուած հայերու ժառանգութիւններ կան, ապա անոնք այսօր կրնան վնասակար դեր կատարել թուրքիա վերա-

նախապայման է բարեկամութեան ու հաշտութեան համար: Կը յուսամ, որ ստորագրութեան այս արշաւը կ'ընդունուի որպէս հասարակաց ճիշ մը՝ ի հայիւ այն նոր դասագիրքերուն, որոնց կարօտն ունինք»:

Մտորագրող անունները յայտնի անուններ են արդէն:

Ահա՝ անոնցմէ քանի մը անուն՝ Ատալեթ Աղաօղլու, Ահմետ Ալթան, Ահմետ Հաքան, Ահմետ ինսել, Այշէ Կիւնայու, Այշէ Հիւր, Պասքըն Օրան, Ճենկիզ Աքթար, Տարօն Աճէմօլու, Տենկիլ Միր, Մեհմետ Ֆուատ, Տենիզ Թիւրքալի, Ֆերհատ Քենթէլ, Հատի Ուլուէնկին, Հալիլ Պերքթայ, Հասան Ճեմալ, Իսմեթ Պերքան, Մեհմետ Ալթան, Մուրատ Պելկէ, Օրալ Ջալըշլար, Օրհան Փամուք, Օյա Պայտար, Էօմեր Լաշիններ, Փերհիչան Մաղտեն, Ռոնի Մարկուլինս, Սելիմ Տերինկիլ, Շահին Ալփայ, Շանար Եռուտաթափան, Թաներ Աքչամ, Ռոֆուք Ուրաս, Վետաթ Թիւրքալի, Եսակմին Գոնկար, Եավուզ Պայտար եւ բազմաթիւ ուրիշներ:

«ՍՈՒՐԻԱՅԻ ԵԿՈՂՆԵՐՈՒՄ ՄԵԶ ԻՆՉ Է 1915-ԻՆ ՏԵՂԱՐԱՆՈՒԱԾ ՀԱՅԵՐՈՒ ՇԱՌԱՒԻՂՆԵՐՈՒՄ ԹԻՒԾ»

դառնալով:

Հաս երեափոխանին՝ թուրքիոյ ապահովութիւնը մեծ վտանգի մը հետ դէմ յանդիման կը մնայ, որովհետեւ իշխանութիւնները ուշադրութեամբ չեն պարտեր ապաստանեաներու ինքնութիւնն ու թուրքիա ապաստանելու դիտաւորութիւնը: Անոր համաձայն՝ ապաստանեանէներու շարքին կան Քիւրտիստանի Բանուորական Կուսակցութեան անդամ «ահաբեկիչներ» կամ անոնց զօրակցող ուժեր, ինչպէս նաեւ 1915-ին տեղահանուածներու ժառանգութիւններ: Ան մտահոգ է այն իրողութեամբ, որ երբ ապաստանեալ այդ հայերուն հարցուի, անոնք պիտի պատասխանեն, որ Սուրբա պիտի չվերադառնան, որովհետեւ վերադառնան են իրենց մեծ հայրերուն ծննդապայրը:

«Մինչ հայկական Սփիւրքը կը պատրաստուի 1915-ի ցեղասպանութեան» հարիւրածեակի գործունէկութիւններուն, արդեօք նախարարութիւնը կը խորհի՞, թէ հայերու այս նոր ներթափանցումը կրնայ մաս կազմել հարիւրածեակի այդ նախաձեռնութիւններուն», հարց տուած է Քորք մազ:

ՎԱՐԶՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Ave Pasadena, CA 91104

Գրասենեակները Վերանորոգուած
Եւ յարմար վարձբերով
հեռաձայնել՝ (626) 398-0506

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾԱՂԿԱՍԱՅԼԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԿԱԼՍ (ՆՈՒԻՐԱՅԱՒԱՔ)

Cradle of Civilization

Կիրակի, 19 Հոկտեմբեր 2014ը կարեւոր անկիւնաղարձ մը պիտի ըլլայ հայկական առաջին ծաղկասայլին նուիրուած, որ տեղի պիտի ունենայ Փասատինայի աշխարահուակ կամ կանչնի անգուլական եւ առաջին անգամ ըլլալով կատարուելիք այս նախաճեռնութեան»:

Հանդիսաւութիւնը պիտի սկսի ժամը 5:00ին՝ երբ պիտի պատարարկուի ընթրիքը, Wolfgang Puck ճաշարաններու նշանաւոր ցանցին կողմէ: Կալայի մասնակցողները առիթը պիտի ունենան նաև մօտէն դիտելու հայկական ծաղկասայլը, որը պատրաստուած է Հանդիսաւութիւնը կամ կարեւու գումարելու դրէսուած մասնակցութիւնը:

Ճիլ Սիմոննեան հետեւեալ ճեւով արտայայտուած է հանդիսավարութիւնը ընդունելիք ետք: «Զէք կրնար երեւակայել թէ որքան խանդապառուած եմ որ ինծի վստահած էք պատմական այս ձեռնարկը յառաջ մղելու պաշտօնը: Փասատինայի Վարդերու Փատաստոնին մասնակցութիւնը երեւույթը բացառիկ առիթը պիտի ներկայացնէ մեզի, որ աշխարհով մէկ կարենանք տարածել հայուն մշակութային հարուստ եւ

Սուտքի նուիրասուութիւնն է \$200: Կը համարենք մեր գաղութիւնը ըլլուր անդամները անխափիր որ մամակցին այս կարեւոր ձեռնարկին: Յաւելեալ մանրամասնութեանց համար կարեւէ է հեռաձայնել ֆլորային (323) 681-8975 եւ կամ Մարկրիթին (626) 798-4480: Իսկ համացանցային հաղորդակցութեան համար կարեւի կ գործածել հետեւեալ հայունացային հաղորդակցութեան հասցէն՝ margaretmgr@gmail.com:

AGBU ASBEDS

Under the Auspices of the
Armenian General Benevolent Union
Western District Committee

Invites you to
the First of Three Programs Commemorating the
100th Anniversary of the Armenian Genocide

Armenia's Hopes and Challenges, Foreign and Domestic

Guest Speaker

Honorable

VARTAN OSKANIAN

Former Foreign Affairs Minister of the Republic of Armenia
and
Present Member of the Armenian Parliament

FRIDAY, OCTOBER 10, 2014 - 7:30 PM

AGBU Vatche and Tamar Manoukian Center

2495 E. Mountain Street, Pasadena, CA 91104

RSVP by October 3rd by calling 626-794-7942

Dinner: \$60

massis Weekly

Volume 34, No. 36

Saturday, October 4, 2014

French FM Condemns Destruction of Armenian Church in Deir ez- Zor

PARIS — Minister of Foreign Affairs and International Development of France Laurent Fabius has condemned the destruction of the Church of the Holy Martyrs in Deir ez-Zor.

His statement reads, in particular:

"I condemn the destruction of the Church of the Holy Martyrs in Deir Ez - Zor, a highly symbolic place for the Armenian community."

"France welcomes the commitment of religious leaders of all faiths, despite the attacks and threats, in their fight for tolerance and respect for places of worship."

"Syrian and Iraqi heritage, including religious, is at risk. The failure to protect cultural heritage constitutes a war crime, and those responsible are amenable to the international criminal court. In cooperation with the United

French FM Laurent Fabius

Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), France is mobilized to ensure that the conventions on the protection of cultural heritage are implemented, especially in situations of armed conflict."

The St. Martyrs Armenian Church of Deir ez-Zor, holding the relics of the victims of the Armenian Genocide, was exploded by the terrorist group of the Islamic State of Iraq and the Levant on September 21 at 11:30.

Sarkisian Thanks Greek Parliament for Criminalizing Genocide Denial

YEREVAN--President Serzh Sarkisian on Tuesday held negotiations with his visiting Greek counterpart Karolos Papoulias. A number of documents were signed between the two delegations based on the results of the negotiations.

In a statement afterwards President Sarkisian said the two sides had discussed at full length all issues of the bilateral agenda as well as ways of expanding cooperation. "We

share the opinion that the interstate relations of Armenia and Greece are always distinguished by their high level, marked by visits of presidents, the development of economic, scientific, cultural, decentralized, inter-parliamentary ties," said Sarkisian, according to his press service.

"We reaffirmed our desire to further deepen cooperation between our countries on multilateral planes, including within the framework of the Armenia-EU partnership," Sarkisian added. "I voiced Armenia's determination to develop our relations with the EU in all possible directions and expressed hope that friendly Greece will support Armenia on this issue."

The Armenian president particularly praised the "constructive dialogue established between the defense ministries of the two states." "We, of course,

Greek president Karolos Papoulias honoring Armenian Genocide Victims at Tsitsernakaberd

highly evaluated the fact that Armenian servicemen for years have received high-quality education as well as retraining in military establishments of friendly Greece," Sargsyan emphasized.

At the same time, he said that trade and economic ties in the general context of Armenian-Greek relations need to be stimulated at the state level. During the negotiations, according to President Sarkisian, the two parties reaffirmed their desire to deepen cooperation at multilateral platforms.

"We are thankful to Greece for being one of the first states to have recognized the Armenian Genocide by force of a law, and now for the major step made in the fight against denialism," Sargsyan said, referring to the law recently adopted by the Greek parliament criminalizing the denial of the Armenian genocide.

IMF Lowers Armenian Growth Forecast

YEREVAN -- The International Monetary Fund announced a further downward revision of its economic growth forecast for Armenia on Tuesday, singling out the fallout from Western economic sanctions against Russia.

"We have found here that growth is weaker than we expected," said Mark Horton, the head of an IMF mission visiting Yerevan. "We thought that growth would be around 3.5 percent this year. But it looks like it will be possibly around one percentage point lower than that."

The IMF predicted a year ago that the Armenian economy will expand by 4.8 percent in 2014. It forecast higher growth rates for the following years. The fund began revising these growth projections downwards in April amid Russia's intensifying standoff with the West over the crisis in Ukraine.

Horton said that the sanctions imposed by the United States and the European Union on Moscow are reflecting negatively on Armenian exports to Russia and remittances from hundreds of thousands of Armenians working in Russia. He also pointed to lingering uncertainty over the date and terms of Armenia's accession to the Russian-led Eurasian Economic Union (EEU). Armenian businesspeople have "lots of questions" about that, he told reporters.

The head of the IMF mission said membership in the Russian-led bloc has more negative risks than positive expectations for Armenia, which is again due to the crisis in Ukraine and

the sanctions against Russia, which, though, may prove not to be long-term ones.

The IMF official said economic growth is proving to be slower than anticipated also because of the Armenian government's failure so far to fully meet its 2014 spending targets. In particular, he explained, the government has yet to finance some of its big capital projects that would significantly add to the country's GDP.

"Armenia is facing a challenging period ahead with the developments in the region and with the uncertainties around the sanctions," Horton warned. He said the government should seek to offset the unfavorable external factors with major structural reforms implemented "as decisively as possible."

Prime Minister Hovik Abrahamian and key members of his cabinet reaffirmed their stated commitment to such reforms at a meeting with the IMF mission held earlier in the day. Abrahamian was quoted by his press office as telling Horton that the government has already moved to improve the country's business environment and reduce tax evasion and corruption.

The government lowered its economic growth forecast for 2014 to 4 percent from 5 percent in July. It said that GDP will increase, in real terms, by 5 percent next year and 5.3 percent in 2016.

Horton offered a less upbeat outlook, however. He said Armenia's growth rate will likely reach only 3.3 percent in 2015 and average 4-4.5 percent in the following years.

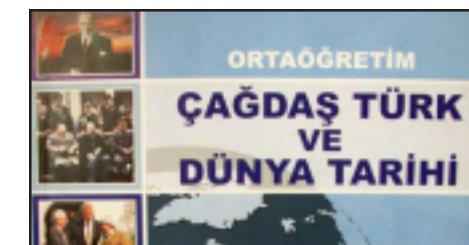
Turkish Intellectuals Condemn Anti-Armenian Statements in Textbooks

ISTANBUL (Today's Zaman) — A group of academics, journalists, artists and intellectuals have released a statement condemning in the harshest terms what they define as expressions that include "open hatred and hostility" towards Armenians in Turkish schoolbooks, which were recently exposed by the newspapers Agos and Taraf.

The two newspapers recently published reports on hateful remarks targeting Armenians in the textbooks used in history classes.

A letter accompanying the text of the condemnation, written by historian Taner Akçam, notes that including such expressions as lesson material to teach children is a disgrace.

The signees said textbooks in schools should seek to encourage feelings of peace, solidarity and living together over inciting hatred towards different religious and cultural groups, Akçam said. He further wrote: "Standing with integrity in the face of history is the prerequisite for establishing the future on the foundations of friendship

and peace. I do hope that this signature campaign will be taken as a scream from all of us for the publication of textbooks that we would like to see."

The statement said: "The revolutions history and history textbooks should be collected immediately, with an apology issued to everyone and particularly to Armenian students. This is where the path to Turkish-Armenian peace lies, at this time when we are approaching 2015." Revolutions history classes teach students the reforms carried out by the first government of Turkey after the end of the Ottoman Empire.

The signatories include some of Turkey's most respected writers and journalists.

Archbishop Pargev Martirosyan Bestowed the Title of “Hero of Artsakh”

President Bakhtiyor Sahakyan awarding Archbishop Pargev Martirosyan with “Hero of Artsakh” medal

STEPANAKERT -- On 28 September Artsakh Republic President Bakhtiyor Sahakyan partook in a festive event dedicated to the 25th anniversary of re-opening of the Artsakh Diocese of the Armenian Apostolic Church at the Gandzasar monastic complex, during which the President awarded Primate of the Artsakh Diocese of the Armenian Apostolic Church Archbishop Pargev Martirosyan with the Golden Eagle Order, granting him the highest Honorary Title of the “Hero of Artsakh.”

In his speech the President highlighted the role of the church in the life of the Armenian people and Artsakh, underlining that without the Mother Church it would have been impossible to survive, keep our national identity and traditions and gain victories.

President Sahakyan characterized Archbishop Pargev Martirosyan as an outstanding religious and public figure who was among the figures symbolizing Artsakh, adding that he continued properly the heroic deeds of the great leaders of the historic Gandzasar.

World Press Freedom Index: Armenia Leader in the Region

PARIS — Armenia is ranked 78th among 180 reviewed nations in the World Press Freedom Index released by the Reporters without Borders. This ranking is higher than its neighbors Georgia (84th), Turkey (154th) Azerbaijan (160th) and Iran (173rd).

According to the report, the four best-placed countries in this year's index in the Eastern Europe and Central Asia Region are the same as last year. Although their positions in the index are fairly dispersed, Moldova, Georgia, Armenia and Kyrgyzstan all enjoy a significant degree of pluralism and relatively little state censorship.

“The 2013 elections in Georgia and Armenia were calmer than previ-

ous ones. Violence against journalists was rare. Armenia’s state broadcaster has progressed as regards impartiality but the electoral environment exacerbated the ongoing information war in the privately-owned media – a war in which the authorities have a clear advantage,” it says, in part.

Russia is placed 148th in the Index, Georgia is 84th, Turkey is 154th, Azerbaijan is 160th and Iran is 173rd.

The 2014 World Press Freedom Index spotlights the negative impact of conflicts on freedom of information and its protagonists.

Finland tops the index for the fourth year running closely followed by Netherlands and Norway.

Armenia Chosen to Host World Congress on Information Technology in 2019

YEREVAN (ARKA) — In 2019 Armenia will host for the first time the World Congress on Information Technology (WCIT), Hayk Chobanyan, the deputy executive director of the Union of Information Technology Enterprises (UITE) said on his Facebook page.

The decision to hold WCIT 2019 in the capital of Armenia was adopted at WCIT-14, which was held in Mexico City on 29th of September – October 1.

According to Chobanyan, the World Information Technology and Services Alliance (WITSA) had announced a competition to hold WCIT 2019 in one of WITSA- member countries. As a member of the alliance UITE had sent an application.

“For us it is very important that such a conference is to be held in

Armenia. In the first place, it is very important from the point of view of increasing the technological rating of the country, “says Chobanyan.

According to him, in order to achieve this goal it is necessary to begin actively to cooperate with WITSA.

The World Information Technology and Services Alliance (WITSA) is a consortium of associations from the information and communications technology (ICT) industry around the world. The group claims that it represents over 90% of the world ICT market through its global membership, and has a goal of advancing the growth and development of the ICT industry.

WITSA was founded in 1978 as the World Computing Services Industry Association, and participates in

HRW: Azerbaijan’s Repression of Independent Voices has Reached Crisis Levels

NEW YORK -- Azerbaijan’s longstanding repression of independent voices has reached crisis levels, even as it nears the end of its six-month chairmanship of the Council of Europe. The situation puts to the test the council’s standing as Europe’s foremost human rights body, the Human Rights Watch said in a statement.

“The Azerbaijani government’s systematic crackdown on human rights defenders and other perceived government critics shows sheer contempt for its commitments to the Council of Europe,” said Giorgi Gogia, senior South Caucasus researcher at Human Rights Watch. “To let the relentless repression go unanswered threatens the very credibility of the institution.”

Azerbaijan assumed the six-month rotating chairmanship of the Committee of Ministers of the Council of Europe in May 2014, despite years of suppression of criticism and failure to adhere to the commitments it undertook when joining the organization. But instead of cleaning up its record and addressing longstanding concerns, the government stepped up its crackdown, lashing out at human rights defenders, journalists, and social media activists with spurious criminal charges and convictions.

The Human Rights Watch urges the Council of Europe’s leadership, including its secretary general, the president of its parliamentary assem-

bly, and the human rights commissioner, as well as its member states, to call on the Azerbaijani government to:

Release, immediately and unconditionally, all those wrongfully imprisoned and drop the politically motivated cases against them;

Stop the ongoing campaign of harassment and intimidation against independent organizations and allow them to work unimpeded; and

Undertake, without further delay, long-overdue human rights reforms, including the many outstanding commitments Azerbaijan pledged to fulfill when joining the Council of Europe.

“Azerbaijan’s brutal silencing of its critics while at the helm of the Council of Europe is an assault on the institution and everything it stands for,” Gogia said. “The council’s leadership should condemn Baku’s behavior in the strongest possible terms and make clear that there cannot be business as usual until those imprisoned on politically motivated charges are freed and the crackdown brought to an end.”

Armenia Will Act as a Third Party in Perincek Case at ECtHR

YEREVAN. — Armenia will be included as a third party in the “Perincek v. Switzerland, App. no. 27510/08” case to be examined at the European Court of Human Rights (ECtHR).

Prosecutor General Gevorg Kostanyan, who is also the Armenian government’s representative to the ECtHR, had petitioned to the court on July 20, and with a request that Armenia act as a third party in this case, informed the Prosecutor General’s Office press service.

The ECtHR Grand Chamber on Friday approved Armenia’s participation in the case.

The respective court session is scheduled for January 28, 2015. Until then, however, Armenia will submit to the ECtHR Grand Chamber, and in writing, its position on this case. And during the session on January 28, it will have the opportunity to present its position in words.

Turkey likewise is included in this case as a third party.

The Government of Switzerland recently decided to petition that the Dogu Perincek case be referred for a review by the Grand Chamber of the

Dogu Perincek

European Court of Human Rights (ECtHR). On December 17, 2013, the ECtHR ruled in favor of Armenian Genocide-denying Turkish politician Dogu Perincek’s lawsuit that was filed against Switzerland. The said judgment by the ECtHR was made on the grounds of freedom of speech. In 2008, a Swiss court had convicted Perincek for denying the Armenian Genocide. Dogu Perincek is Chairman of the socialist Workers’ Party of Turkey. In addition, he heads the Talat Pasha organization, which actively fights against the Armenian Genocide’s recognition in Europe.

advocacy in international public policy that affects the “global information infrastructure”.

It voices the concerns of the international IT industry in organizations such as the World Trade Organization, the Organization for Economic Co-operation and Development, and the G8. WITSA represents IT industry

associations in over 80 countries or economies. WITSA’s motto is “Fulfilling the Promise of the Digital Age”.

The Union of Information Technology Enterprises of Armenia (UITE) was founded in 2000 to protect the interests of local IT companies, stimulate business development and encourage research in the field of IT.

Armenian Cross-Stone Blessing in Singapore

Cross-stones blessings at St. Gregory the Illuminator church of Singapore

SINGAPORE — His Holiness Karekin II, the Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians, started his pontifical visit to Singapore on September 28.

During the visit a Divine Liturgy was held in the St. Gregory the Illuminator church of Singapore, upon completion of which His Holiness offered a Blessing service for the memorial to the victims of the Armenian Genocide, that is placed in the courtyard of the church, as well as the blessing service of two carved cross-stones (khachkars) dedicated to the memory of His Eminence Archbishop Aghajan Paleozian of Blessed Memory, former Primate of the Diocese of Australia and New Zealand.

The ceremony was attended by representatives of the local Armenian community, students of the Singapore International School, clergy of sister Christian churches and diplomats.

In the evening, a reception was held in the famous Raffles Hotel, that was originally established by Armenians.

During the event Mr. Armen Sargsian, Ambassador of Armenia to Singapore, delivered remarks. In his speech, the Ambassador emphasized that the pastoral visit of Catholicos of All Armenians to Singapore once again proves the concern of His Holiness in the restoration and conservation of churches, and the special treatment of Holy Etchmiadzin towards the local Armenian community.

The Catholicos of All Armenians offered His blessings to the attendees; congratulating them on the successes of the previous years and urging them to continue the noble mission of Armenian preservation.

On September 29, a concert was held in the St. Gregory the Illuminator Church Hall; with performances by talented local Armenian musicians.

Armenian Esabelle Dingizian Elected Vice-Speaker of the Swedish Riksdag

STOCKHOLM -- Esabelle Dingizian, a Swedish-Armenian Green Party politician, has been elected third Vice-Speaker of the Swedish Riksdag, according to Riksdag's official website.

The Riksdag elected Urban Ahlin (Social Democratic Party) as the new Speaker on 29 September for the electoral period 2014–2018.

Tobias Billström (Moderate Party) was elected as First Deputy Speaker, Björn Söder (Sweden Democrats) as Second Deputy Speaker, and Esabelle Dingizian (Green Party) as Third Deputy Speaker.

Esabelle Dingizian, born in Baghdad in 1962, has been a member of the Riksdag since 2006. She has been member of the Committee on Cultural Affairs and deputy mem-

Esabelle Dingizian, third Vice-Speaker of the Swedish Riksdag

ber in a number of committees including the Committee on the Labour Market and the Committee on Education. Esabelle Dingizian is member of parliament for the Stockholm County Council constituency.

ՎԱՐՉՈՒ ԳՐԱՄԵՆԵՐՆԵՐ

1060 North Allen Ave Pasadena, CA 91104

Գրասենեակները Վերանորոգուած
Եւ յարմար վարձերով
հեռախոս՝ (626) 398-0506

Armenian Stone Age Artefacts Show Human Technological Innovation 325,000 Years Ago

YEREVAN -- Stone Age artefacts discovered at a site in Armenia have shown how innovative humans were in terms of technological development 325,000 years ago, according to the International Business Times.

Published in the journal Science, researchers studied thousands of stone artefacts from the Nor Geghi 1 site in Armenia. The area is unique as it has been preserved between two lava flows dating from 200,000 to 400,000 years.

The archaeological material was found in layers of floodplain sediments and ancient soil between the lava flows.

Analysis of the artefacts, by researchers at the University of Connecticut, showed that human technological innovation occurred intermittently throughout the Old World, rather than spreading from a single origin.

Their finding challenges long held theories of how human technology developed – that it spread as human populations moved. Experts thought more advanced technology was invented in Africa and spread to Eurasia replacing older tools in the process.

Researchers found two types of technology at the site. Biface technology, such as hand axes, is associated

with the Lower Paleolithic era, while the more advanced Levallois technology, a stone tool production method, is thought to have come from the Middle Stone Age in Africa and the Middle Paleolithic in Eurasia.

The tools found suggest simultaneous use of both biface and Levallois technology – a surprising discovery: “The co-existence of the two technologies at Nor Geghi 1 provides the first clear evidence that local populations developed Levallois technology out of existing biface technology,” the authors said in a statement.

Daniel Adler, lead author of the study, said: “The combination of these different technologies in one place suggests to us that, about 325,000 years ago, people at the site were innovative.”

Researchers believe the shift from biface to Levallois technology was gradual and intermittent, and that it occurred independently within different human populations who had shared technological ancestry.

Adler said their findings suggest Stone Age people were flexible and variable in terms of their technology – highlighting the “antiquity of the human capacity for innovation”.

Arthur Abraham Beats Paul Smith to Retain WBO Title

KIEL, SCHLESWIG-HOLSTEIN, GERMANY—WBO supermiddleweight champion Arthur Abraham (41-4, 28 KOs) put in a workmanlike performance in defeating #5 WBO Paul Smith (35-4, 20 KOs) by a 12 round unanimous decision on Saturday night to retain his WBO title at the Kiel, Schleswig-Holstein, Germany. The final judges' scores were 117-111, 117-111 and 118-109.

Abraham had to dig into the reserve tanks against huge underdog Smith, but he wound up successfully

defending his title.

The fight was one-sided for the most part until the 6th and 7th rounds in which Smith fought well and got the better of Abraham with his body punching and his high work rate.

Abraham came back and dominated the 8th and 9th rounds in landing some heavy right hands. In the 10th, Smith showed new energy in nailing Abraham repeatedly with right hands and left hooks to the body. Abraham controlled the 11th and 12th rounds to cruise to victory.

Conference on Armenian Art and Culture in the Ottoman Empire before 1915

NORTHRIDGE, CA -- The Ararat-Eskijian Museum and the Armenian Studies Program (ASP) at the California State University, Northridge (CSUN) have organized a daylong conference on "Armenian Art and Culture in the Ottoman Empire before 1915" dedicated to the 100th anniversary of the Armenian Genocide. The event will take place on Saturday, October 18, 2014 at the Sheen Chapel situated above the Museum at 15105 Mission Hills, CA.

The morning session (9:45 a.m.-12:30 p.m.), to be moderated by ASP director Dr. Vahram Shemmassian, will consist of the following presentations: Dr. Ronald Marchese, "From the Monumental to the Miniature: Armenian Religious Embroideries from the Constantinople Churches"; Aram Kouyoumdjian, Esq., "Arrested Development: Western Armenian Theater in the Nineteenth Century"; Dr. Vatché Mankerian, "Armenian Contributions to the Musical Life of the Ottoman Empire and Beyond"; Van Aroian, "The Abdullah Frères and Armenian Contribution to Photography in the Ottoman Empire."

The afternoon session (1:30-4:30 p.m.), to be moderated by ASP lecturer Dr. Hasmig Baran, will include the following presentations: Dr. Christina Maranci, "Armenian Architects of

the Ottoman Empire"; Dr. Ronald Marchese, "Metal and Other Objects from the Armenian Orthodox Churches of Constantinople: Treasures of Faith and Their Sociological Implications"; Mariam Vardanian, "Armenian Silversmiths and Goldsmiths of the Ottoman Empire"; Dr. Susan Pattie, "The Extraordinary Lives of Ordinary Things: Material Culture among Armenians in the Ottoman Empire."

A special exhibition from the private collection of Mr. Osep Tokat, author of the book Armenian Master Silversmiths, will be held at the Ararat-Eskijian Museum on the conference day (only).

The conference is cosponsored by the Armenian Jewelers Association, Hamazkayin Armenian Educational and Cultural Society, National Association for Armenian Studies and Research (NAASR), Nor Serount Cultural Association, Organization of Istanbul Armenians, Tekeyan Cultural Association, and the United Armenian Council of Los Angeles for the Commemoration of the Armenian Genocide.

For Further information, please contact:

Dr. Shemmassian at (818) 677-3456 vahram.shemmassian@csun.edu; Maggie Mangassarian-Goschin at (818) 357-1606 maggiegoschin@gmail.com.

American Armenian Rose Parade Float Gala October 19th

PASADENA -- On Sunday, October 19th, a milestone event marking the first American Armenian Rose Parade will take place at the world renowned Rose Bowl – Court of Champions in Pasadena, CA. Under the backdrop of the iconic Rose Bowl sign, this exclusive venue will provide an unforgettable evening for a "Gala Under the Stars."

Jill Simonian, a television host and founder/blogger of the motivating and entertaining website TheFabMom.com, will be the emcee. Television audiences might recognize Jill as a recent Mom & Family Lifestyle Expert for Hallmark Channel's Home and Family daytime show (2013-2014) as well as a host and entertainment news reporter on HLN/CNN's Showbiz Tonight, KTLA-5's Morning News, ReelzChannel and Travel Channel over the last 10 years. Southern California viewers may also recognize Jill from when she first launched her television career as part of KTLA-5's Morning News Weather Contest in 2005 (thanks to local American Armenians, Jill won the Viewer's Choice Award with over 11,000 viewer votes, before the days of social media). She's been a long-time fan of the Rose Parade, and likes to joke that her two toddler daughters are future Rose Court Princesses. "I cannot tell you how thrilled I am to kick off this most historic moment for American Armenians. To have our most inspiring culture included within the Rose Parade's indelible tradition, and shared on a worldwide stage, is absolutely incredible for all generations of American Armenians to celebrate, support and continue for years to come."

With the theme of the 2015 Rose Parade, "Inspiring Stories," the float

will showcase the culture and contributions of the Armenian people to this great nation and the world. Phoenix Decorating Company, responsible for creating many of the annual Rose Parade floats, was contracted for this project. With their permission, Gala attendees will have the opportunity to view the float at the construction site during the cocktail hour. The float, titled "Cradle of Civilization" is a unique and stunning representation of our heritage.

Making the evening even more memorable, Americans of Armenian ancestry who played a part in the history of the Parade and Rose Bowl will be recognized. The event will begin at 5:00 p.m. with Wolfgang Puck providing the catering for the dinner. We encourage everyone to arrive on time to view the float. Donation is \$200. For information and reservations please contact Flora (323) 681-8975 or Margaret (626) 798-4480, margaretmgr@gmail.com,

Armenian Genocide and Freedom Fighters

By Salpi Edgarian

"Ararat Foundation" held several events to commemorate the Armenian Genocide Centennial, starting Saturday, August 30th, 2014 in the city of Tujunga, CA. On Friday, September 5, 2014 in Van Nuys, CA. On Saturday, September 5, 2014 in Pasadena, CA. and on Sunday, September 7, 2014 in Glendale, CA. All the events were dedicated to honor the Freedom Fighters in Van, Mousa Ler, Aintab and the lands we lost during the Armenian Genocide.

Laura Melikyan welcomed the audience on behalf of "Ararat Foundation." Rev. Mike Deguzman greeted the audience to his church in Tujunga, saying Armenian people are considered his people. Rev. Nareg Pehlivanian and Rev. Komidas Torosian conducted the opening prayers and gave their blessings on behalf of Archbishop Moushegh Mardirossian, representing the Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America. The Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America,

The guest speakers included Mike Sosikian, Dr. Garabet Momjian, Dr. Vahram Shemmassian, and Mardig Madenjian, who educated the audience on all the details of how Turks attacked our homeland of Van, Mousa Ler, Aintab, and various lands that belonged to Armenians. Film producer,

Bared Maronian showed the film on the "Orphans of the Genocide," and the upcoming film he is preparing, called "Armenian Woman of 1915." Professor, and filmmaker Dr. Kay Mouradian played her documentary film, "My Mother's Voice." Nune Avetisyan was the master of ceremony. Well known singers and musicians took part, such as Arthur Hagopian, formerly known as MisterX, Salpi Keleshian, Marian Pachanian, Anahid Nersessian, Salpy Mailyan, Davit Samuelian, Razmik Mansourian and Ardashes Avetian. Salpy Kerkonian played the flute, Lilit Khojayan played on canon and Aram Lepejian accompanied on the piano.

Large crowds were in attendance for each event, and the loud applause after every speaker and performer were clear indications of true appreciation and delight to be part of these Pre-Centennial educational programs.

Similar events are scheduled to take place, such as Sunday October 12, 2014 in Lomita-Torrance-South Bay, Friday October 17, 2014 in Montebello, Sunday October 19, 2014 in Fresno and more to follow all over the United States, in various cities.

You may send your heartfelt donations to "Ararat Foundation" at 3115 Foothill Blvd. M-173, La Crescenta, CA 91214 and support a worthy cause of seeking justice for our heroic Armenian martyrs of 1915 genocide, to spread the truth of what actually took place by reliable sources.

Alumni of KNB, Inc.

Invites you
3 Nights Cruise on
Carnival Inspiration
Departure to Ensenada Mexico
October 10 to October 13
2014

ITINERARY

DAY	DATE	PORT	ARRIVE	DEPART
Fri	Oct 10	Los Angeles (Long Beach) , CA	5:30 pm	
Sat	Oct 11	Ensenada Mexico	9:00am	6:00 pm
Sun	Oct 12	At sea		
Mon	Oct 13	Los Angeles (Long Beach) , CA	8:00am	

Hurry Make your reservation by calling

Vacations to Go

Mr Ferris 1(800) 514-9986 Ext #7020 From 7:00 am to 4:00 pm Monday to Friday
Ask for K.N.B Cruise Deal #27824 \$199.00 and up and \$179.00 for ages 55 plus
Per person based on double occupancy

Cancellation Insurance is strongly recommended at the time of reservation

For more information call
Alice Keshishian----- (323)722-7465
Arto Sevajian----- (818)956-6162
Vania Vartzbedian/Gordian ----- (818) 731-5456

ՕՐՎԳՈՒԹԻՒՆ՝ ՕՐ 14

ԹՈՐՈՍ ԹՈՐԱՆԵԱՆ
Պէյրուր, 7 Յուլիս 2014

Երէկ պէտք էր գրած ըլլայի: Այցելութիւն մը ահա՝ բարեկամիս, դրագիտ ու մանկավարժ, բազմավաստակ Պէտք Սիմոնեանին, որ միջոցէ մը ի վեր կը տառապէր շաքարախտէ: Յաճախ զինք այցելու սովորութիւնը ունիմ: Ամէն երթալուս կը կրկնեմ իրեն մեր դասախոսներէն մէկուն ըսածը մեղի երբ բժշկական ուսանող էի երեւանի մէջ: Այդ կրկնած խօսքս հետեւեալն էր.- Եթէ շաքարախտէ տառապող անհատը յարգէ բժիշկին թելադրանքները՝ կ'ապրի հարիւր տարիի...:

Իսկ Պէտքօն թէ.- Եղբայր, այսպէս ապրելուն հերն էլ անիծած, շաքարախտը ամէն որ կեանքս կ'ուտտէ եւ դուն հարիւր տարի կու տաս ինծի որ շարունակեմ տառապի՞լ Այս ապրիլ չէ եւ շաքարը ինը ոփերիմ թշնամիս է:

Այդ պահուն ներս մտաւ օրուան մասնագիտ բժիշկը որուն հետ համբուրուեցալ ըսելով.- Բժիշկ, այս համբուրուեցալ ըսելով.-

Այս բժիշկը բուժող մասածիստ էր, որ կը դժուարանար իր մասնագիտութիւնը անունով մը որակել: Զի այս գործը բազմածիւղ է: Բժիշկը կը շարուանէր մարդումի իր դորձը, մինչ մենք կը խօսէինք գրականութեան մասին: Գրականութիւն, գրականութիւն ահա՝ բուժիչ դեղը շաքարախտին:

Հիւանդութեան շուրջ խօսիլը դադրեցուցինք ու օրուան գլխաւոր նիւթը ձեռք առինք՝ ֆութպուլ.- ինչպէս ֆրամսան պարտուեցաւ Գերմանիայէն: Որքան երկար տոկաց Ալմերիոյ խումբը Գերմանական խումբին դէմ:

Դուարաճացանք ըսաւ հիւանդ բարեկամս, մոռցանք շաքարախտին բերած աւերները:

Ես որոշեցի շաքարը անիծող բարեկամիս մասին արձանագրել այս խօսքերը: Որո՞ւն դիմել անոր բուժումին համար: Դարձեալ գրականութեան: Վերջապէս երբ կը խօսէինք գրականութեան մասին, բարեկամս հանգիստ կը զգար ինք-զինք:

Վանեցի մըն էր խօսողը: Երբ 1970.ի Օգոստոսին վանէն վերադայ Փարիզ, հետո քիչ մը հող բերած էի երկրէն: Այդ հողը կ'ուզէի մօրս գերեզմանին խառնել երբ մեր երկրացիներէն մէկը մեզի եկաւ բարի գալուստ մաղթեց ինծի: Երկրէն եկած էի, երկրին բուրմունքը առնելու եկած:

Երբ իրեն ցոյց տուի հողը, մարդը ինսդրեց, որ այդ հողէն պաղունց մը իրեն տամ: Տուի: Առաւ, երկար նայեցաւ հողին, կարծէք անոր նայուած բը արձատ կը նետէր այդ հողին մէջ, եանկարծ այդ հողը տարած բերանը ու ծամելով կուլ տուաւ ու վրան ալ օխաց, ինչ անոյշ էր ըսաւ:

Այս տեսարանը պարզուած միջոցին զաւակներէս մին մեր մօսն էր, որ ժամանակ մը ետք հարց տուաւ ինծի:- Հող ուսող մարդը այսու աղող կ'ուտտէ շաքարիկ:

Պատասխանեցի:- Հող ուսող մարդիկը պակսեցան զաւակս, պակսեցան: Այդ մերունդը հողին համը վիտէր...

Ցիշեցի, որ իմ կարգիս վանայ ծովէն շիշ մը ջուր տարած էի երեւան, նոյն թուականին: Երբ այդ ջուրէն պատիկ շիշ մը շայագիտու-

թեան Պրոֆէսօր Մկրտիչ Մկրեանին տուի:- Ջուրը առաւ ափին մէջ, այդ ջուրով խաչակնքեց ճակատը, այտերը ձեռքերը, եւ ըսաւ.- Օխայ մեռոնուեցանք, երկրի ջուր էր: Երբ վանէն պատրաստուեցանք հեռանալ հինգ տարեկան էի:

Արցունք ցոլաց այդ հսկաց մարդուն աչքերուն մէջ:

Իսկ Շիրազը զամատարով ինծի պահանջատէրի մը պէս բարձրաձայնեց:

-Լսեցի որ վանայ ծովէն ջուր բերած կը բաժնես, ես վանեցի չեմ, բայց այդ ծովը մերն է չչօ, ինչո՞ւ զիս մուցած ես: Ամէն հայ վանեցի է:

Երբ լսափողը իր տեղը դրի, անմիջապէս աղջնակիս փոքր շիշով Շիրազին դրկեցի այդ ջուրէն ...

Իսկ երբ կանգառի մը մօտ հանդիպեցայ Վիգէն ինչումեանին, ան իմ ձեռքս առնելով երկու ափերուն մէջ, սեղմեց որքան կրնար ու ըսաւ.- Թորոս ջան, դուն առաջին հայն ես, որ մեր օրերուն երեւանէն վան գացիր ու վանէն եկար երեւան, երկրի մը կը բուրես տղայ:

Իսկ Մկրտիչեան արձակագիրը պահանջք ներկայացուց ըսելով.-

Մեր տղայ, հոս հոն պատմելով մի՛ պարպուիր, նստէ ու զիրք զրէ տեսածներուդ մասին: Ես զրեցի այդ զիրքը, որ լոյս տեսաւ թէ՛ շալէպի, թէ՛ երեւանի մէջ

*****

Ժիրայր Դանիէլեան մատենագիտն էր զանգողը.- Եղայրը, Ամերիկայէն վերջին ինծի ըստ գիրքէր կ'Ապրիլ» գրատունը ութնական օրինակ մը մակագրելվ դրկած է ինծի, ինչ ընեմ:

Ժութակահար Օննիկ Սիւլմէլեանի զիրքն էր: Ըսի, տուր հազար ֆրանք տանիմ իրեն: Երաժշտագիտ մըն է Օննիկը ճողովրած Տրապիզոնի ջարդէն, եղայրը է Լեւոն Զաւէն Սիւլրմէլեանին, չչ՞ ճանչնար:

Ծ, ըսաւ ո՞վ չի ճանչնար Լեւոն Սիւլրմէլեանը, որ գրած է այս անմահ տողը.- Մեռելներուս որպէս խաչ ես այս ծառը տնկեցի...:

Օննիկ Սիւլրմէլեանը կ'ապրէր Փարիզին դուրս: Գնացք նստեցայ ու հասայ զիրքին վրայ արձանագրուած էր դրամ տալ Զայ զիրքին:

Մինչեւ այդ օրը այդ զիրքերէս 350-ական օրինակ մակագրելով բարձրած էի:

Միայն երկու հոգի դրամ առաջարկեցին, որոնց պատասխանեցի.- Բոլոր բոլորէն փոխարժէք չեմ ստացած, ձեզմէ ալ կը մերժեմ ստանալ: Մէկը միայն անոնցմէ վերնաշապիկիս գրպանիկին մէջ

Տար. Եջ 19

ARARAT-ESKIJIAN MUSEUM

AND

THE ARMENIAN STUDIES PROGRAM AT CALIFORNIA STATE UNIVERSITY, NORTHRIDGE

Present a Conference on

ARMENIAN ART AND CULTURE IN THE OTTOMAN EMPIRE BEFORE 1915

Saturday, October 18, 2014

Ararat-Eskijian Museum, Sheen Chapel
15105 Mission Hills Road, Mission Hills, CA 91345

Co-Sponsored by:

AGBU-ASBED

Armenian Jewelers Association

Hamazkayin Armenian Educational and Cultural Society

National Association for Armenian Studies and Research (NAASR)

Nor Seroult Cultural Association

Organization of Istanbul Armenians

Tekeyan Cultural Association

United Armenian Council of Los Angeles for the Commemoration of the Armenian Genocide

Morning Session (9:45AM-12:30PM)

*Dr. Ronald Marchese: "From the Monumental to the Miniature: Armenian Religious Embroideries from the Constantinople Churches"

*Aram Kouyoumdjian, Esq.: "Arrested Development: Western Armenian Theater in the Nineteenth Century"

*Dr. Vatché Mankarian: "Armenian Contributions to the Musical Life of the Ottoman Empire and Beyond"

*Van Aroian: "The Abdullah Frères and Armenian Contribution to Photography in the Ottoman Empire"

Afternoon Session (1:30PM-4:30PM)

*Dr. Christina Maranci: "Armenian Architects of the Ottoman Empire"

*Dr. Ronald Marchese: "Metal and Other Objects from the Armenian Orthodox Churches of Constantinople: Treasures of Faith and Their Sociological Implications"

*Mariam Vardanian: "Armenian Silversmiths and Goldsmiths of the Ottoman Empire"

*Dr. Susan Pattie: "The Extraordinary Lives of Ordinary Things: Material Culture among Armenians in the Ottoman Empire"

Special exhibition from the private collection of Mr. Osep Tokat, author of the book Armenian Master Silversmiths, will be held at the Ararat-Eskijian Museum only on October 18

FOR FURTHER INFORMATION, PLEASE CONTACT

The Museum (818) 838-4862 or e-mail at Maggiegoschin@gmail.com

Maggie Mangassarian-Goschin (818) 357-1606

Prof. Vahram Shemmassian: (818) 677-3456; vahram.shemmassian@csun.edu

FREE ADMISSION DONATIONS WELCOME

ՀՐԱՇՎԱԼԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՅՏԻ ԽԱԲԿԱՆՔԻՎ՝ ՄԱՀՀԱՅ ՃԱՇԱԿԵՑԻՆՔ՝
ԲԱՅՑ ԿԵՆԱՑ ՓԱՅՏԻՑ ՆՈՐՈԳՈՒԵՑԻՆՔ ԲՈԼՈՐՍ,
ՓԱՌԻՔ ՔՈ ՑԱՐՈՒԹԵԱՆԸ, ՏԵՐ...

ՄՈՎՍԵՍ ԽՈՐԵՆԱԳԻ - ՕՐՀՆԵՐԳԵՐ

ԱՆԻ ԹՈՐԱՆԵԱՆ

Պատմութեան անիւլը յաճախ
այնպիսի ահասարսուռ ու նեղ կա-
ծաններով կը ստիպուի անցնիլ, որ
շատ աւելի դիւրին ու հաւանական
կը թուի դէպի անցայտութեան
խորխորատներ գահավիժիլը, քան
այդ խիստ վտանգաւոր արահետ-
ները առանց ճակատազրական կո-
րուստներ կրելու յաղթահարելը:

Ցաւ ի սիրտ զանոնք խոհեմա-
բար շրջանցելու մասին առայժմ
խօսք չի կընար ըլլալ, որովհետեւ
դեռեւս աններելիօրէն անհաւասա-
րակշիռ մարդկութիւնը ինքինք
է, որ գէպի դժուարանցանելի ու
ոլորապոլս այդ կածանները կը
մղէ՝ առաջնորդութեամբ պատմու-
թեան թատերաբեմին վրայ պար-
բերաբար յայտնուող իր անառակ-
ու ուազմատենչ զաւակներէն ամենա-
- անառակներուն եւ ամենառազ-
մատենչներուն:

Ահա այսպիսի ժամանակներուն է, որ բերրի դաշտերը նախքաղաքական բանսարկութիւններու, յետոյ նաեւ պատերազմի դաշտերու կը վերածուին, իսկ մուսաներուն ծառացող թատերական բեմերը կը փոխակերպուին պատերազմական թատերաբեմներու, ուր թատերային (պութափոր) անմեղ զէնքերը շատ իրական կը դառնան: Աւելին՝ դաժան յաճախականութեամբ մը՝ հարիւրամեակը անգամ մը կամ երկուք, պատերազմող կողմերը դաւադրաբար կ'ականապատեն ամէն ինչ: Այդ ժամանակ ամէն տեղ՝ ցամաքի, օդի, ջուրի տակ եւ մեր փիրուն մոլորակի ընդերքին մէջ անգամ մահաբեր որոգայթներ կը վիստան: Այդ որոգայթները այնքան վարպետորէն ու այնքան ջանասիրութեամբ կը հիւտին, որ աշ ու ահեակ կատարուած ամէն մէկ անզգոյց քայլ փիրուն կայտունութեան ճամբուն վրաց վերջին քայլի կրնայ վերածուիլ եւ կամ անդառնալի դժբախտութիւններու հակաց շարանի մը սկիզբ դառնալ:

Որպէս կանոն այսպիսի որո-
գայթներու մէջ առաջին հերթին
կը յայտնուին ա'յն ազգ ու ժողո-
վուրդները, որոնք պաշտպանուած
չեն հօր հոգեւոր ներուժով կամ
բացառիկ մշակոյթով։ Բարեխախ-
տաքար, հայ ժողովուրդը հազա-
րամնեակներու ընթացքին տարա-
տեսակ բարբարոսներուն բազմիցս
ապացուցած է, եւ այսօր ալ կը
շարունակէ ապացուցել, որ անխոր-
տակ արարելու կամք եւ հոգեւոր
մշակութային ներուժ ունի։

Առաջին անգամը չէ, որ մեր
ժողովուրդին համար աշխարհա-
քաղաքական եւ բարոյա-հոգեբա-
նական դժուարազոյն պայմաննե-
րուն տակ մեզի օգնութեան ձեռք
կ'երկարէ հակասութիւններով ու
յաղթանակներով, նահանջներով ու
ազգային-ազատագրական պայքա-
րի աննախաղեկ վերելքներով լի
մեր պատմութեան ա'ց շրջանը, որ
անսքող հպարտութեամբ ՈՍԿԵ-
ԴԱՐ կ'անուանենք մենք:

եան պատմութեան եւ ո՛չ մէկ շրջան այլքան Մեծ Խորհուրդ մարդկային հանճարի անկասելի սլաքք, նոյնիսկ ամենազօր ժամանակէն վեր կանգնելու օրինակներ չի պարունակեր, որքան Ուկեղարք: Թերեւս առասպելական, բայց միաժամանակ շատ «Հողեղին» հաւաքական հայ հանճարին բիւրեղացումն է պատճառը, որ որքան ար պատմական այլ շրջանի քաղաքական ու պատմաբանասիրական հմուտ վերլուծութիւններն ու ուսումնասիրութիւնները կանոնակարգուին ու աւելինան, նոյնքան եւ աւելի կը մէծնայ նաեւ այլ ուղղութեամբ կատարուելիք գիտական ու մշակութային լուրջ ուսումնասիրութիւններու պահանջն ու պահանջարկը:

Նկատի առնելով մեր օրերու
համաձարդկացին շատ ու շատ իրա-
կան արժէքներու անկումն ու մի-
տումնաւոր աղջատումը՝ յունետես-
ներուն խորհուրդ կու տանք «պա-
հանջ ու պահանջարկ»-ի հետ կապ-
ուած չչարախնդայ:

**Մեր պատմութիեան Ոսկեղա-
լը շատ աւելի զօրեղ մարտահրա-
ւէրներ դիմակալած եւ անյաղթա-
հարելի կարծուած շատ ու շատ
արգելքներ յաղթահարած է:**

Այս մէկն ալ կ'անցնի:
Վկայ այն եղերական ժամա-
նակները, երբ անմահ կոմիտաս իր
համնարով ու ծով համբերութեամբ
հայոց ոսկեղարեան շարականնե-
րուն վրացին դարերու կուտակ-
ուած փոշին կը մաքրէր, երբ
Պարուց Սեւակ իր Եւ Այր Մի
Մաշտոց անուն պոէմը կը գրէր,
իսկ Գրիգոր Խանճեան Վարդա-
նանք քանքարաւոր ու մեծակտա-
ստեղծագործութիւնը կը ստեղծէր...

... Մեր ապրած ժամանակաշրջանը լիշեալ շրջանէն շահեկանութէն կը տարբերի, թէեւ իրականութեան մէջ բարոյական, հանրային ու մշակութային ճշմարիտ արժէք-ներու նոյնքան ճշմարիտ գնահատումի առումով. տարբերութիւնը շատ քիչ է, եւ եթէ կայ այդ տարբերութիւնը, ապա միայն մէկը բանի մէջ:

Ազատության մէջ։

Պիտի չհասկցուինք: Ծիծաղե-
լի ու ամօթալի պիտի ըլլայ:

...Եւ որպէսզի այդ մէկը բա-

...օ ուղագնով՝ ացք նշկը բացառենք, հետաքրքրական զուգադիմութեամբ մը, աւելի ճիշդ պիտի ըլլար ըսել՝ օրինաչափութեամբ մը, մենք կրկին կ'անդրադառնանք ամենափրկիչ Ուկեղարուն՝ այս անգամ բանափառական կողմուր Հենրիկ Բախչինեանի աշխատափրածեն «Սարգիս Խաչենց - Փրինթինֆո» հրատարակչատան կողմէ ներկայացուած Մովսէս Խորենացիի, Ստեփանոս Սիւնեցիի եւ Յովհան Մանդակունիի օրհներգերու համապարփակ եւ խիստ արժէքաւոր ժողովածուով։ Ի դէպ, նշենք, որ հայոց աստուածալին շարականներու կամ օրհներգերու այս ամբողջական ու համապարփակ աշխա-

տասիրութիւնը, որ մեր վաղ միջ-
նադարու բանաստեղծութեան ամ-
բողջ շքեղութիւնն ու հմայքը կը
ներկայացնէ ամփոփ՝ վաստակա-
շտ գրականագիտի եւ մեծավարկ
հրատարակչատան սերտ համագոր-
ծակցութեան առաջին լայթանակը
չէ: Առաջինը 2010-ին լոյս ընծայ-
ուած «Մեսրոպ Մաշտոց, Սահակ
Պարթեւ, Օրհներգեր» աշխատու-
թիւնն էր, որով սկիզբ առաւ
Պակեղարու մշակութային անկրկ-
նելի ժառանգութիւնը ընթերցող-
ներու բազմաշերտ լսարանին առա-
ւել մատչելի ու ամբողջական ներ-
կայացնելու առաքելութիւնը:

Այս մասին, վատահ ենք, շատ
կը գրուի դեռ: Գիտական յօդուած-
ներ ու վերլուծութիւններ պիտի
գրուին, շուայլ, բայց արժանի գնա-
հատականներ պիտի հնչեն, սակայն
նոյնիսկ այս պահուս, երբ դեռ
գիրքին ստացուած տպաւորութիւն-
ները թարմ են, ակնյայտ է այն
կարեւոր փաստը՝ որ Հենրիկ Բախ-
չինեանին այս ձեռնարկը վաղ միջ-
նադարեան օրհներգութեան մինչեւ
հիմա հրատարակուած թերեւս ամե-
նակատարեալ ու ամբողջական հա-
ւաքածոն է մեր բանասիրութեան
մէջ: Ասոնք գովեստի խօսքեր չեն
այլ առաւելաբար սովորական ըն-
թերցողի եւ հացլական մշակութա-
յին ծովածաւալ ժառանգութեամբ
մտահոգ հայ մարդու շնորհակալա-
կան ու երախտազիտական խօսքեր,
որով կը փորձենք վարձահատոցը
ըլլալ գրականագէտի լիրաւի տքնա-
ջան աշխատանքին դիմաց...

«Մեսրոպ Մատոցին եւ Սահմանական Հայկ Պարթեւին վերագրուած օրհետ ներգերը (շարականներ) առանձին գրքով արդէն ներկայացրել ենք մեր հանրութեանը,- զիրքի յառաջաբանին մէջ կը գրէ Հենրիկի Բախչինեան ու կը շարունակէ,- սոյն հատորով, որ նախորդի անմիջական շարունակութիւնն է, ներկայացնուած ենք Սահմակ - Մեսրոպ-եան դպրոցի երեք օրհեներգուներին՝ Մովսէս Խորենացուն, Ստեփանոս Սիւնեցուն եւ Ցովհան Մանդակունուն։ Երկու ժողովածուները փաստորէն ամփոփուած են հինգերորդ գարի ողջ հայ օրհեներգութիւնը, որը ներկայացնուած է ժամանակի անհատական քերթութիւնը։ Ըստ այս ընթերցողն առաջին անգամ կարող է ամբողջաբար հաղորդակցուել մեր վաղմիջնադարեան բանաստեղծների հարուստ ժառանգութեանը»։

Ի դէպ՝ «Առաջին անգամ» արտայայտութիւնը գիրքին մէջ աւելի յստակ (bold) տառերուց զլուած չէ: Այդ մէկը մենք ըրած ենք, այլպիսով մատնացուց ընելու

պիտական այն խորունկ ու բազմա-
բովանդակ մօտեցումը, այն տքնա-
ջան աշխատանքը, որ իր աւելի
քան համեստ յառաջաբանին մէջ ոչ
մէկ ձեւով կը զգացնէ Հենրիկ
Բախչինեան գրականագէտը: Գու-
ցէեւ այդ է ճիշդը, քանի որ
նրբազգաց ընթերցողը ինք՝ առա-
ջին իսկ էջերէն, պիտի անդրա-
դառնաց գիրքին իրական արժէ-
քին: Գիրքին կարեւորագոյն
առանձնայատկութիւններէն եւ ան-
վիճելի արժանիքներէն է (գոնէ
մեր օրերուն) օրհներգերը ընթեր-
ցողին մատուցելու ձեւը՝ լաւագոյն
ձեւը: Ուկեղնիկ զրաբարի կողքին
զետեղուած են նաեւ աշխարհաբա-
րի բծախնդիր ու որակեալ տարբե-
րակները: Այս մօտեցման չնորհիւ
ոսկեղարու մշակութային գոհար-
ները բնականաբար աւելի մատչե-
լի եւ դիւրընկալելի կը դառնան
(ցաւօք այս է իրականութիւնը)
ընթերցողներու անհամեմատ լայն
շրջանակներու համար:

Լրջագոյն զիտնականի բարեխղճութեամբ եւ պատասխանատուութեամբ կատարուած ծանօթագրութիւններն ու ծաւալուն բացարական յաւելուածը կասկածի նշո'ց իսկ չեն ձգեր առ այն, որ ցանկութիւն ունենալու պարագային հետեւողական ընթերցողը կրնաց յայտնաբերել եւ մասնիկը դառնալ այն շէնշող աշխարհին, որ մենք սովորաբար վաղ-միջնադարեան հայ բանաստեղծութիւն կամ Ուկեդար կ'անուաննենք:

Նախքան աշխատութիւններուն տպագրութեան շնորհակալ գործին աջակից ըլլալու համար «Հայկական ծրագրեր» ընկերութեան մեր երախտիքի խօսք ուղղելը, հոս յարմար կը նկատենք անդրադառնալ ուղիշ կարեւոր փաստի մը եւս, որ մեր իրականութեան գուցէ ամենաշահարկուող նիւթերէն մէկն է այսօր։ Երկրի բարձրագոյն լշխանութենէն մինչեւ ուսանողական հաւաքներ, մտաւորական ժողովներէն մինչեւ ոստիկանական տարատեսակ ամփոփագրեր, լրատուամիջոցներէն մինչեւ բազմազան ինքնակոչ հասարակական կազմակերպութիւններ գիշեր-ցերեկ համախմբումի եւ ինքնամաքրման մասին կը խօսինք։ Ե՞ւ... ինքնամաքրուինք, ի՞նչը մեզ կը խանգարէ, մանաւանդ հիմա, երբ մեզի ող ու ջուրի չափ անհրաժեշտ է վերադարձ դէպի մեր մշակութային ու հոգեւոր արմատները, իսկ դէպի ինքնամաքրում տանող ճամբուն կամուրջներէն մէկն ալ Հենրիկ Բախչինեանի աշխատասիրութեամբ մէկտեղուած հայոց անմահ շարականներն են....

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ՂԵՊԻ ԿԻԼԻԿԻԱ ԵՒ ԱՐԵՒՄՏԱՐԱՅԱՍԱՎԸ (23 ՍԵՊՏ. - 5 ՀՈԿՏ. 2013) ՄՏՈՐՈՒՄԵՐ ԵՒ ՄՈՐՄՈՔՆԵՐ ՎԱՆ

ՎԵՐ. ԵՍԱՅԻ ՍԱՐՄԱԶԵԱՆ

Վանը պատմական Հայաստանի մաս կազմող Վասպուրական մեծ նահանգի կորիգն ու ամենէն գեղատեսիլ բնօրրանը կարելի է նկատել, հակառակ որ 1917-ին քեմալական ոյժերը զանիկա կը կործանեն եւ կը կորացնէ իր հին օրերու չնաշխարհիկ գեղեցկութիւնը: Հին վանեցիները իրաւածք կ'ըսեն եղեր. «Երկինքի մէջ՝ Դրախտ, երկրի վրայ՝ վան»:

Թէեւ հայ ժողովուրդը վասպուրական նահանգին մէջ ապրած է Քրիստոսէ առաջ աւելի քան 2000 տարիէ ի վեր, սակայն վան քաղաքը ինքնին հիմնուած է Ուրարտացի Սարդուրի Ա. Թագաւորին կողմէ (Ք.Ա. 835-825 թ.թ.). որպէս մայրաքաղաք թագաւորութեան: Ապա կոչուած է Տուշպա, նաեւ Տոսպ (այս անունով զաւառի մը մէջ ըլլալուն համար): Քանի մը հարիւր տարի ետք ալ, վան անունով հայ թագաւոր մը զանիկա նորոգած եւ կոչած է իր անունով: Իսկ հիմա, կ'իմանանք որ կաւազարութիւնը կը խորհի անունը փոխել եւ զանիկա կոչել ֆան: Պատճառութեան որովհետեւ ժողովուրդին համար վան բառը հնչելը դժուար է եղեր (կէօյէ, ինչպէս թուրքերը կ'ըսեն), իր թէ: Իրականութեան մէջ, տարբերութիւնը միայն երեք զիրէ կազմուած եւ միայն ու միայն մէկ զիրի տարբերութիւն է: Արդեօք կա՞ թուրքը մը որ Վ զիրը չի կրնար հնչել: Եղածը պարզպէս մահանա է - ինչպէս թուրքերը իրենք պիտի ըսէին - պատճառաբանութիւն:

Անշուշտ թէ թուրք պետութիւնը չ'ուզեր լսել եւ կ'ուզէ յաւէտ անհացնել վան անունը, որովհետեւ իւրաքանչիւր հայու համար - ըլլայ ան Հայաստանի մէջ կամ Սփիտուքի որեւէ մէկ օտար ափին վրայ-վանը ճանէ, հողի է, մասունք ու սրբութիւն է: Երազ ու մուրազ է, երգ ու վէրք է, մրմուռ եւ սարսուռ է, որ կ'ուզէ օր մը անպայման հոն ըլլալ, անոր տիրանալ եւ դեռ, որպէս որբ, կ'ուզէ օր մը զայն իր մօր՝ Մայր Հայաստանին միացած տեսնել:

- Այս Վասպուրական, տիուր Հայաստան...

- Անման հող ա, երկիրը ծով ա,

- Սասուն, Մուշն ու Վանը, հայկան հող ա...

Այո՛, այո՛, այո՛, հայկան հող ա...

Վան քաղաքը նշանաւոր եղած է նաեւ պատճական մեծ արժէք ունեցող եկեղեցիներով ու աւելի քան 4500 աշակերտ ունեցող դպրոցներով: Իսկ ամենէն կարեւորը - որ շիտակ պիտի չըլլար չիշել - անոր հայ հերոսներու մզած դիւցամարտերուն կազմակերպչական հնոյն ու դարբնոցը ըլլալու ճակատագրական իրողութիւնը:

Հոն էր որ 1885-ին, Մկրտիչ Փորթուգալեան կը հիմնէ հայ պատճական շարժումի առաջին կուսակցութիւնը Արմենականներ անունով: Ապա անմիջապէս, յաջորդ երկու տարիներէն սկսեալ (1895-96թթ.), վանի բնակչութիւնը յաղթական հերոսամարտեր կը մղէ թուրքերուն դէմ: Ապա, անկէ քիչ ետք կը կազմուին հնչակեան եւ

Դաշնակցական կուսակցութիւններն ալ, որոնք Արմենականներուն հետ միամնաբար կը կազմեն Վասպուրականի հայ հնքնապաշտպանութեան Մարմինը եւ քաջարար կը մղեն քանի մը յաջող հերոսամարտեր, որոնց գլխաւորագոյնը տեղի կ'ունենայ 1915-ին, եւ ասիկա, պէտք է ընդունիլ որ, օժանդակութեամբը ուուս զօրքերուն, որոնք սակայն քաղաքական ինչ ինչ զարդիլ հաշիւներով, կը նահանջեն դեկտեմբեր 1917-ին, որու իր հեր հետեւանք Քեմալական ոյժերը կը քանդեն դրախտանման վանը եւ հայ ժողովուրդը կը ստիպուի բռնել զաղթի ճամբան:

Սակայն, հազարաւոր տարիներու ընթացքին միայն վայրի եւ հեթանոս ցեղեր, թուրքեր, քիւրտեր եւ ուրիշներ չէ որ ահուսարսափ պատճառած են հայ ժողովուրդին, այլ նաեւ մայր բնութիւնը, որ քանից քանդակ է թէ՛ Արեւելեան եւ թէ՛ Արեւմտեան Հայաստանի մէջ բազմաթիւ քաղաքներ, անողորմ եւ անսպորտյն երկրաշարժներու պատճառուի, որոնցմէ անշուշտ ամենէն սարսափելին գեկտ. 6, 1988-ի երկրաշարժն էր, որ շուրջ 60.000 զոհեր խլեց եւ 500.000 հոգի անտուն եւ անպատապար մնացին: Այս, անբուժելի եւ երբեք չսպիացող ցաւը կրկին կը ցնցէ ու կը բորբոքեցնէ ունեէ հայու միտքն ու հոգին, երբ ան որեւէ տեղ կամ որեւէ ատեն ականատես կ'ըլլայ յար ու նման շանթահարիչ տեսարանի մը: Ահա ճիշդ այսպէս: Երբ հին վան քաղաքը կը մտնենք, ճամբրուն երկու կողմերուն վրայ կը տեսնենք բազմահարիւր վրաններ, որոնց տակ կ'ապրին 23 Հոկտեմբեր 2011-ի երկրաշարժի հետեւանքով անտուն մնացած 24.000 ժողովուրդ, ինչ փոյթ որ անոնք հայ չեն, հապաքիւրտ եւ թուրք: Զէ՞ որ անոնք ալ ունեէ մարդ արարածի պէս - կազմուած էն միսէ, ուկորէ եւ արիւնէ: Ունին միտք, հոգի եւ սիրտ: Յաւ, փիշտ եւ ուրախութիւն: Տուն եւ ընտանիք - հայր, մայր, զաւակներ եւ հարազատներ: Իրաւածք ըսուած է թէ՝ ոչ մէկը կը կրնայ զԱստուած Հայր կոչել, առանց աշխարհի բոլոր մարդերը - այր, կին-նկատելու իր եղացըները եւ քոյրերը: Չըսենք թէ ասիկա անկարելի է: Ոչ, կարելի է: Ահա թէ ինչու ուղիւ մէկն ալ ըսած է. «Եթէ Աստուած չկայ, ամէն բան կրնայ ըլլալ»: Այո՛: Կարեւորը եւ հիմնականը զԱստուած լաւ ու լման ճանչնալ եւ ապա սիրել Զինք՝ բոլոր սիրտով, միտքով եւ գորութիւնով, որ ինքնին արդէն կ'ենթադրէ, բնականաբար եւ անպայման, սիրել մէր ընկերը ճիշդ մէր անձին պէս եւ անոր չափ: Հոս ընկեր կը նշանակէ ունեէ կեանք ունեցող եւ ապրող մարդ արարած: Յեղասպանութենէն հրաշքով ճողովրած, ոմն David Kherdian, իր The Story of an Armenian Girl գիրքին մէջ կ'ըսէ. «Մարդիկ որոնք կը սիրեն զԱստուած կը սիրեն կեանքը: Աստուած ազգութիւնը չունի, ոչ ալ կեանքը»: Անշուշտ ոչ կրօնք ունի, ոչ ալ համարնք...

Ամէն պարագայի, հոգ չէ թէ որքան ցաւալի եղած է մեր նախներու Տարօն Վասպուրական

աշխարհներու պատճութիւնը կամ ճակատագիրը: Կ'երեւի թէ՛ տակաւին կայ յոյսի նշոյլ մը գոնէ, որ անոնք պիտի վերացայտնուին եւ վերահաստատուին որպէս հայկական սեպականութիւն եւ գերիշխանութիւն: Որպէս նոր եւ ամբողջական շայաստան: Բայց ինչո՞ւ:

Որովհետեւ, երբ մեր խումըը կը բարձրանայ թօփիրագ Գալէ բլուրը, ճիշդ մէր առջեւ կը տեսնենք Սասունցի Դաւիթիւն՝ Փոքր Մհերին դուռը (քարայրին). Հատ հայկական աւանդութեան, Փոքր Մհեր, թէեւ անիծուած էլ իր հօր՝ Սասունցի Դաւիթի կողմէ (յստակ չէ ինչու՞), բայց ինք բարի եւ արդար ըլլալուն համար, Աստուած քարայրի մը դուռը կը բազմաթիւ կատուներու Տունը, ուր բազմաթիւ կատուներ կային, բարի, անուշիկ եւ գեղադէմ: Ոմանք լրիկ-մնջիկ կը քնանացին, իսկ ոմանք ալ կը մլաէին, թէրեւս անոր համար որ անօթի էին: Բայց մեզի ըսուեցաւ թէ՝ անոնց կերակուր տալը բացարձակապէս արգիլուած է: Անիկա ինձի յիշեցոց հետեւեալ հետաքրքրական դէպքը:

1964-ին, երբ Պետրոս Զօպեան եւ Ուլիլիը Սարոյեան դէպի Պիթլիս իրենց ճամբորդութեան ընթացքին վան քաղաքի պանդոկի մը ճաշարանին մէջ նախաճաշ կ'ընեն, Սարոյեան - լսած ըլլալով Վանի նշանաւոր կատուներու մասին - իր նախաճաշը կը կամ ճիշդ անոթի էին: Բայց մեզի ըսուեցաւ թէ՝ անոնց կերակուր տալը բացարձակապէս արգիլուած է: Անիկա ինձի յիշեցոց հետեւեալ հետաքրքրական դէպքը:

1964-ին, երբ Պետրոս Զօպեան եւ Ուլիլիը Սարոյեան դէպի Պիթլիս իրենց ճամբորդութեան ընթացքին վան քաղաքի պանդոկի մը ճաշարանին մէջ նախաճաշ կ'ընեն, Սարոյեան - լսած ըլլալով Վանի նշանաւոր կատուներու մասին - իր նախաճաշը կը կամ ճիշդ անոթի էին: Անիկա ինձի յիշեցոց հետեւեալ հետաքրքրական դէպքը:

1964-ին, երբ Պետրոս Զօպեան եւ Ուլիլիը Սարոյեան դէպի Պիթլիս իրենց ճամբորդութեան ընթացքին վան քաղաքի պանդոկի մը ճաշարանին մէջ նախաճաշ կ'ընեն, Սարոյեան վերացին Դավիթիւնը: Օ, ինչ լաւ: Կ'երեւի թէ հայ ժողովուրդը երկու մեսիա ունի՞ Փոքր Մհեր մեսիան եւ Յիսուս Քրիստու Փրիստոս Մեսիան: Բայց երանի թէ Փոքր Մհեր մեսիան վերջին Դաւիթիւն առաջ ապա ու որքան շուտ այնքան լաւ առաջ ամար որ անօթի էին: Անիկա ինձի յիշեցոց հետեւեալ հետաքրքրական դէպքը:

1964-ին, երբ Պետրոս Զօպեան եւ Ուլիլիը Սարոյեան դէպի Պիթլիս իրենց ճամբորդութեան ընթացքին վան քաղաքի պանդոկի մը ճաշարանին մէջ նախաճաշ կ'ընեն, Սարոյեան վերացին Դավիթիւնը: Օ, ինչ լաւ:

Եթէ անոնք ալ կերակուր տալը բացարձակապէս արգիլուած է: Անիկա ինձի յիշեցոց հետեւեալ հետաքրքրական դէպքը:

1964-ին, երբ Պետրոս Զօպեան եւ Ուլիլիը Սարոյեան դէպի Պիթլիս իրենց ճամբորդութեան ընթացքին վան քաղաքի պանդոկի մը ճաշարանին մէջ նախաճաշ կ'ընեն, Սարոյեա

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ԳՈՅՆ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆ ՉԻ ԲԱՆԱՀՈՒՄ

Ի. ԿՈՐԻՒՆ

Որպէսզի յօդս ցնդեն օտար-ների դարաւոր ցանկութիւնները հայ ժողովրդի եւ Հայաստանի նկատմամբ մեր սրտագին բաղ-ձանքն է, կառավարութիւն ու ժողովուրդ սիրու-սրտի, միտք-մաքի եւ ձեռք-ձեռքի առաջնորդուեն մեր ազգային արժէքներն պաշտպանելով եւ բարօր կեանք ստեղծելու բոլորի համար, որպէսզի կանգ առնի հայրենալքումը, որը անխուսափելի հետեւանքներ կարող է ունենալ Արցախի, ցեղաս-պանութեան եւ հայ դատի հետա-գալ մեր ուազմավարութեան վրայ, ուստի եկէք՝ միամսնականութեամբ առաջնորդուենք, պաշտպան կանգնենք մեր պետականութեան, առանց պետականութեան էլի կը յայսու-ուենք օտարների կամացականու-թեանց զլիահակ ծառայութեանց մէջ: Միրենք մեր երկիրը եւ ամէն մի բեկոր - նշխարի հետ հոգածու լինենք: Անկոծեկի է, որ սոցիալա-կան դժուարութիւններ կամ, որոնք առաջացել են մեր թշնամիների կողմից տարածաշրջանը պատե-րազմական վիճակում պահելով Ար-ցախի հարցով հայերին ծունկի բերելու եւ պարագարելու ոչ հայանպատ որոշումներին: Ամէն զիտակից հայ լաւապէս ըմբռնում է, որ առանց Արցախի Հայաստան եւս գոյութիւն չի ունենայ, Արցա-խը հայ ժողովրդի զարկերակն է: Արցախը մեր գոյութիւնն է, ամէն զնով պէտք է էս սահմաններով պահել Արցախը եւ կարող ենք, ինչպէս արեցինք Սարդարաբադի, Բաշաբարանի եւ Ղարաքիլիսէի կորիւներում: Մեր պահանջը ար-դար է եւ վերադարձ չկայ նախկին վիճակի, ուստի պէտք է մնալ հայրենիքում եւ խելացիօրէն յաղ-թահարել դժուարութիւնները, մենք կարող ենք յաղթահարել ամէն տեսակ մարտահրաւէր, եթէ սէր լինի, աշխատանք լինի, եթէ պե-տական այրերի ցանկութիւնն, կամք, հայրենասիրութիւնն եւ նուիրուա-ծութիւն լինի: Լքելով երկիրը, նա դատարկում եւ զրկում է կուռ պաշտպանութիւնից, որը թշնամու ըուն ցանկութիւնն է՝ իրականաց-նելու իր գարաւոր նպատակները: Այս առաջացած նեղ պայմանները մեզ համար առաջացրել են աշ-

ՎԱՆ

Շարունակուածէջ 15-էն

- ինչու՞ ինձմէ փախան... ես հաց պանիր պիտի տայի անոնց: Սպասեակը որ կը հետեւէր Սարոյեանի շարժումներուն եւ հասկցած է անոր նպատակը, կը պատասխանէ՝
- վանի կատուները շատ գե-ղեցիկ են, մարդու մօս չեն, կ'ըսէ»:
Մենք կը շարունակենք դիտել կատուները ուրախութեամբ եւ հե-տաքրքրութեամբ: Կ'իմանանք որ, վանի կատուները շատ յարգի ըլ-լարուն համար, վանեցիք կը վախ-նան զանոնք դուրս հանելու, որով-հետեւ կրնան զողովիլ եւ շատ սուղ զինով ծախուիլ: Անոնք կ'ապրին շուրջ 15 տարի, բայց ինչ որ հետաքրքրական էր, եւ մասսամբ գարմանալի, եթէ անոնք ուրիշ տեղ մը փոխադրուին, այն ատեն աւելի շուրջ կը մեռնին: Մահ կամ վան: Կ'երեւի թէ: Հիմա նաև կը մտնենք եւ կ'ուղղուինք Աղթամար:

խարհի գեր մեծերը մեզ թշնամի երկու պետութիւնների միջոցով, Հայրենիքի ներկայ անմիիթար վիճակը տեսնելով, կարդալով եւ լսելով հետեւեալ մտածումները առաջացան իմ մէջ, նորութիւն չեն, ինչպէս ասած՝ կրկնողութիւնը գիտութիւն է, որին ուշադրութիւն դարձնելով ամրապնդում ենք մեր դիրքերը թշնամու նկատմամբ: Ամէն մի արդար ու թափան-ցիկ ընտրութիւն թող բոլորիս պահանջը լինի անխտիր: Ամէն մի յաղթական ձեռքբե-րում բոլորինս է անկասկած: Ամէն մի հայրենասիրական գործութեան ամէնով պաշտպան կանգնենք: Ամէն մի ազգասիրական աշ-խատանք ողեւորութեամբ բարձ-րաձայնենք: Ամէն մի քաղաքական յաղո-րութիւն թող քաջալերանք լինի նոր ձեռքբերումների: Ամէն մի մշակութային հրաշք արարում հեղինակն սիրով հովա-նաւորենք: Ամէն մի թշնամուն լուցնող

հարուած ողեւորութեամբ եւ լրջու-թեամբ ընդունել:

Ամէն մի հողալին տարածքի ազատագրում թող մղում լինի նոր ազատագրութեամբ:

Ամէն մի գինւորական յաղ-թութիւն թող մեզ առաւել միաս-նական դարձնի:

Ինչպէս Արցախի պարագան:

Ամէն մի յաջող քայլ ցեղաս-պանութեան ճամբին առաւել աշ-խատանքի հետամուտ:

Ամէն մի կառավարական յա-ջողութիւն դէպի վերելք գովա-սանքի արժանի:

Ամէն մի նախագահի ձեռքբե-րում հայրենիքի հօրութեան ճամ-բին մեծ կոչուելու արժանի:

Ամէն մի պետական պաշտօն-եալի սրտցաւութիւն քայլ է դէպի բարգաւաճում:

Ամէն մի պետական պապե-նական յիշատակները սրբութեամբ պահանի:

Ամէն մի հայ նուիրուածու-թիւնը հայրենիքի հօրութեան ճամ-բին մեծ կոչուելու արժանի:

Ամէն մի գինւորական յաղ-թութիւն թող քաջալերանք լինի նոր մշակութեամբ:

Ամէն մի ակնածանք պիտի նկատ-մած, նրանք մեր պատիւն են:

Ամէն մի թշնամու հայաղաւ արարուքի գաղտնազերծում մեր պաշտպանութեան ուժերի զգու-շութիւնն է ապացուցում:

Ամէն մի պետական գեղջարա-րութիւն խիստ պատժի ենթարկե-լով առաջն է առնւում հետագայ մեծ գործութիւնների:

Ամէն մի դաւաճանութեամբ արժանի:

Ամէն մի հայ պարտի պապե-նական յիշատակները սրբութեամբ պահանի:

Ամէն մի հայ նուիրուածու-թիւնը հայրենիքի վերելքին հրի-դակ է ուղղուած սերունդներին:

Ամէն մի գինւորակ հերոսու-թիւն թշնամուն յաղթելու նշան է:

Ամէն մի դատախազի արդար որոշում հաւատագի ամրապնդում է իրար նկատմամբ:

OUR LANDS, OUR LANDS
Dedicated to Armenian Genocide Centennial
Sponsor:
United Armenian Council for the Commemoration of the Armenian Genocide – Los Angeles
Organized By Ararat Foundation
and
Armenian Community Center – Torrance and South Bay Area

South Bay Area Armenian Center – Lomita

2222 Lomita Blvd, Lomita, CA 90717

Sunday, October 12, 2014, 6 pm,

Speaker: Mardig Madenjian, (in Armenian)

Film Producers:

Bared Maronian – Women of 1915 (in English)

Kay Mouradian – My Mother's Voice (in English)

Mistress of Ceremony Nune Avetisyan

Singers: Salpi Mailyan, Marian Pachanian

Salpy Kerkonian – flute

Free Admission – Reception

Contact Info. Sako Baghoian (310) 408-9309

Մանկավարժներն՝ են, որ
գիտեն, թե ինչն է
իրականում նպաստում
հւասնալների հւաման
գործընթացի բարելավմանը:

Հենց այդ նպատակով է, որ
ուսուցիչները աշխատում են
ծնողների հետ, որ նրանք
կարողանան իրենց երեխաներին
օգնել տանը:

Մեզ լավ հայտնի է, որ
ստանդարտացված
հարցաթերթիկների ուսուցանումը դա
հարցի պատասխանը չէ, քանի որ
ուսանողները արժանի են ստանալու
բազմակողմանի կրթություն, որն իր
մեջ կներառի արվեստ,
երաժշտություն, կարիերա և
տեխնիկական վերապատրաստում:

Դպրոցները պետք է բավականաշափ
լավ ֆինանսավորում ստանան,
որպեսզի հնարավոր լինի
փոքրաքանակ դասարաններ
ապահովել:

Իսկ բոլեշը պետք է մատչելի լինի
բոլոր ուսանողների համար:

Այսպիսով, եթե հարցեր
ունեք Կալիֆորնիայում Ձեր
տեղամասային դպրոցի կամ

կրթության վերաբերյալ
**ՀԱՐՑՐԵՔ
ՈՒՍՈՒՑԴԻՆ**

Որակյալ հանրային
դպրոցները մեզ բոլորիս
համար ավելի լավ
Կալիֆորնիա կստեղծեն:

cta.org

Վերաբեր է Կալիֆորնիայի
Ուսուցիչների միության կողմից

CTA CALIFORNIA
TEACHERS
ASSOCIATION